

Perspectiefnota 2020-2023

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting	4
Inleiding	5
Waar willen we als gemeente Dalfsen naar toe?	7
Denkrichtingen.....	9
Leeswijzer.....	12
Ontwikkelingen en opgaven	13
Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen	13
Programma 2 Openbare orde en veiligheid	16
Programma 3 Beheer openbare ruimte.....	17
Programma 4 Economische zaken	18
Programma 5 Onderwijs en vrije tijd	19
Programma 6 Inkomensondersteuning	22
Programma 7 Sociaal domein	23
Programma 8 Duurzaamheid en milieu.....	25
Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.....	27
Financiële mutaties	29
Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen	29
Programma 2 Openbare orde en veiligheid	34
Programma 3 Beheer openbare ruimte.....	35
Programma 4 Economische zaken	36
Programma 5 Onderwijs en vrije tijd	37
Programma 6 Inkomensondersteuning	39
Programma 7 Sociaal domein	40
Programma 8 Duurzaamheid en milieu.....	44
Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.....	45
Investeringsplan	47
4.1 Actualisatie jaarschijf 2019	47
4.2 Investeringsplan 2020 - 2023	50
Financieel (meerjaren)beeld	52
5.1 Scenario's 2020 - 2023.....	53
5.2 Totaaloverzicht 2020 - 2023.....	55
5.3 Uitgangspunten begroting 2020	63
5.4 Budgetneutrale wijzigingen	64
Bijlagen	67
Lastendruk	67

Bestuurlijke samenvatting

Inleiding

Voor u ligt de Perspectiefnota 2020-2023.

De Perspectiefnota is het begin van de jaarlijkse planning- en control cyclus en een belangrijk strategisch document. Vanuit de raadsagenda "Kleurrijke Kubus", het coalitiedocument "Dichtbij-DALFSEN-Dichtbij" en het bestuursprogramma zijn reeds de kaders uitgezet voor de huidige bestuursperiode. Om in te spelen op actuele ontwikkelingen en te zorgen dat we op koers blijven, komen (jaarlijks) in de Perspectiefnota de financiële en beleidsmatige kaders voor de komende jaren aan de orde. De keuzes die in dat verband door de raad worden gemaakt, krijgen een vertaalslag in de programmabegroting 2020-2023.

De Perspectiefnota 2020-2023 laat een fors tekort zien. De tekorten kunnen oplopen tot (uitgaande van scenario 3) maximaal € 3.079.000. Een grote onzekerheid hierin is onze belangrijkste inkomstenbron, namelijk de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds. De afgelopen tijd hebben we te maken met flinke schommelingen hierin. Dit als gevolg van het trap-op, trap af principe. De informatie uit de nog te ontvangen meicirculaire is bepalend voor de Algemene Uitkering in de komende jaren. De meicirculaire komt ten opzichte van de planning van de Perspectiefnota te laat om in de Perspectiefnota te verwerken. Zoals gebruikelijk wordt u via een afzonderlijke notitie geïnformeerd over de effecten van de meicirculaire zodat deze toch betrokken kan worden bij de besluitvorming over de Perspectiefnota. In verband met minder uitgaven door het Rijk dan begroot is de verwachting echter dat deze niet heel voordelig zal zijn.

De Perspectiefnota laat zien dat er sprake is van een grote opgave voor wat betreft de uitgaven binnen het sociaal domein, o.a. als gevolg van open-eindregelingen en demografische ontwikkelingen. De vraag naar ondersteuning bij opvoeden en daarmee de vraag naar jeugdhulp blijft stijgen. Een trend die regionaal en landelijk zichtbaar is. Van deze kostenstijging is een analyse gemaakt, deze analyse is aangevuld met de cijfers van 2018. Gelet op de grote toename van de kosten zijn we begin dit jaar gestart met het opstellen van een programmaplan om maatregelen te nemen. De maatregelen richten zich op preventie, samenwerking (onderwijs, huisartsen en voogden) en interne werkprocessen.

Daarnaast zien we bij alle Wmo-voorzieningen een stijging van het aantal cliënten. Gezien de toenemende leeftijdsverwachting, de vergrijzing en het gegeven dat mensen langer thuis blijven wonen, is de verwachting dat de kosten in 2019 e.v. blijven stijgen. Ook heeft de invoering van het abonnementstarief algemene voorziening huishoudelijk hulp met ingang van 2020 een flink nadelig effect. Voor zowel jeugd als voor Wmo (invoering abonnementstarief) wordt compensatie van het Rijk verwacht. De omvang hiervan is echter nog niet bekend. Om deze reden werken wij in de Perspectiefnota - overeenkomstig het advies van de VNG - met een aantal scenario's. Binnen het sociaal domein is voor wat betreft de nieuwe taken in de afgelopen jaren met name gewerkt met tijdelijk personeel vanuit incidentele dekking. Dit vanuit de gedachte om pas als daadwerkelijk duidelijk is wat richting de toekomst benodigd is aan capaciteit structurele formatie(ruimte) te creëren en daarmee geen onnodig structureel beslag op middelen te leggen. Inmiddels is na de ervaring van afgelopen jaren de wens om de kwaliteit en continuïteit te borgen door tijdelijke formatie om te zetten naar structurele formatie.

Maar ook als we het sociaal domein buiten beschouwing laten zien we dat er sprake is van een structureel tekort.

Het tekort wordt veroorzaakt door verschillende onvermijdelijke mutaties, zoals onder andere salarissen/sociale lasten, Wet digitale overheid, dekking structurele uitgaven ten laste van reserves, bibliotheek en verzekeringen.

Op verzoek van de raad (november 2018) is tevens in beeld gebracht welke grote investeringen in de toekomst nog voor ons liggen en welke afschrijvingen een beslag op onze exploitatie gaan leggen. Wellicht is hier een fasering in aan te brengen, zodat het beslag op de begroting minder snel zo groot zal zijn. We blijven vasthouden aan het uitgangspunt structurele lasten, structurele dekking.

Hoe nu verder?

In de paragraaf Denkrichtingen hebben wij voor uw raad een aantal vragen c.q. denkrichtingen opgenomen. Aan u als raad wordt gevraagd om hierin richting te geven zodat wij de vertaalslag kunnen maken naar de programmabegroting 2020 - 2023. Doel hierbij is uiteraard om in november een structureel sluitende begroting te presenteren, dan wel een begroting die niet structureel sluitend is, maar waarin het evenwicht in de meerjarenraming wordt hersteld.

Waar willen we als gemeente Dalfsen naar toe?

Ja, willen en kunnen, daar lijkt op dit moment een hele wereld tussen te zitten. Vreemd eigenlijk, want terwijl de economie op volle toeren draait en het aantal vacatures naar recordhoogte stijgt, pakken zich voor veel gemeenten donkere wolken samen op financieel gebied.

Aan de 'willen' kant zit het wel goed. Aan ambities en plannen geen gebrek. Meer hoog-over concentreren we ons op de vraag hoe we de toekomst van Dalfsen voor ons zien. Inmiddels hebben we de eerste fase van het traject om te komen tot een nieuwe missie en visie afgesloten. In een aantal mooie sessies hebben uw raad en het college met ondersteuning van Waardengedreven zich gebogen over de meest karakteristieke waarden voor onze gemeente. In de volgende fase zullen we daar ook de inwoners bij betrekken. Een stap waar we als college in ieder geval met vertrouwen, maar ook met enige gezonde spanning naar uitkijken. En we hebben het vermoeden dat dat voor uw raad niet anders zal zijn.

Parallel aan de Missie en Visie lopen er nog twee trajecten die voor de inkleuring van de toekomst van Dalfsen van groot belang zijn. We hebben het dan op de eerste plaats over de Omgevingsvisie die met de implementatie van de Omgevingswet een andere invulling zal krijgen dan we gewend zijn. Wat is ons beeld van de ontwikkeling van de kernen in Dalfsen, niet alleen in ruimtelijke zin, maar ook voor wat betreft woningbouw, welzijnsvoorzieningen, gezondheid, etc.? Naast deze inhoudelijke vraagstukken ligt er voor wat betreft de Omgevingswet ook een stevige opgave om aan te sluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO), en voor de medewerkers in de organisatie om zich een nieuwe manier van werken eigen te maken.

Op de tweede plaats hebben we het dan over het traject voor de Bestuurlijke Vernieuwing. Ook daarvan heeft de aftrap inmiddels plaatsgevonden. Hoe verhouden we ons in de toekomst tot onze inwoners, instellingen en bedrijven; en vice versa? Welke ruimte bieden we aan initiatieven uit de samenleving? Waar willen we grip op houden; wat willen we loslaten? Hoe zetten we een volgende stap in de invulling van burgerparticipatie? En krijgen we het in Dalfsen voor elkaar om de veelgenoemde kloof tussen inwoner en overheid te dichten? Wezenlijke vragen waar we zo concreet mogelijk antwoord op willen geven.

Een ander onderwerp dat we nadrukkelijker op de agenda willen zetten is de regionale samenwerking. Op het gebied van de bedrijfsvoering zijn daar al vergaande stappen in gezet door de aansluiting bij ONS op de gebieden ICT, PSA en inkoop. Maar de regionale samenwerking behelst uiteraard veel meer. We zullen het gehele pallet van samenwerkingsverbanden binnenkort in beeld brengen en daaruit een aantal strategische thema's kiezen waarop we de komende jaren met voorrang onze energie zullen richten. Ook zal het vraagstuk van de governance van de samenwerkingen nog eens tegen het licht worden gehouden en gaan we bekijken hoe naast het college ook uw gemeenteraad meer kan aansluiten voor wat betreft informatievoorziening en beïnvloeding.

In deze Perspectiefnota leest u wat er verder per begrotingsprogramma aan ontwikkelingen en wensen zijn. Het zal u niet verbazen dat het college zeer terughoudend is in het oppakken van nieuwe zaken met financiële lasten. Met name de onzekerheid met betrekking tot de uitgaven binnen het sociaal domein zijn hier debet aan. We raken daarvan niet in paniek, maar hebben wel zorgen. Dat deze uitgaven toe zullen nemen lijdt geen twijfel; wel de vraag in welke mate dat zal gaan plaatsvinden. De verwachting is dat het Rijk bij zal springen. Wij zullen samen met andere gemeenten via de VNG de druk op het kabinet opvoeren om hierin een maximale inspanning te leveren. Maar zelfs met een ruimhartig kabinet zal het gat dat wij voorzien in de meerjarenbegroting niet eenvoudig te dichten zijn. Wij bereiden ons daarom voor op bezuinigingen en zullen terughoudend zijn met nieuw beleid.

We doen dat dan wel in de wetenschap dat we nog altijd over een zeer solide financiële basis kunnen beschikken met een weerstandsvermogen waarmee we een eventuele forse tegenvaller in 2020 wel op kunnen vangen.

Denkrichtingen

Gezien het negatieve resultaat zullen we kritisch moeten kijken naar de mogelijkheden om het tekort zoveel mogelijk te beperken om een structureel sluitende begroting voor 2020 – 2023 te kunnen presenteren. Net zoals dat vorig jaar is gebeurd, hebben wij daartoe inmiddels een groot aantal maatregelen en acties binnen de organisatie uitgezet. Aangezien de omvang van het tekort dusdanig is zal het meer dan voorheen nodig zijn om moeilijke keuzes te maken. Onderstaand hebben wij daarom verschillende vragen voor uw raad opgenomen zodat u richting kunt geven om tot een structureel sluitende begroting voor 2020 – 2023 te komen. Wij stellen u voor om in uw algemene beschouwingen in te gaan op onderstaande vragen:

Kaderstellende vragen:

Vraag 1: In welke mate bent u bereid risico's te nemen en reserves aan te wenden?

De gemeente Dalfsen heeft al lange tijd een gezonde financiële positie. Sinds jaar en dag laten de financiële ratio's dit zien. Met andere woorden: wij zijn in staat om in ruime mate tegenvallers op te vangen.

Onze toezichthouder verplicht ons een structureel sluitende begroting voor te leggen. Dit wil zeggen, de begroting mag negatief zijn, zolang het laatste jaar (in dit geval 2023) maar positief sluit. Dit jaar moet dan ook in de volgende meerjarenbegroting (2021-2024) een positief saldo laten zien (geen zogenaamd "schuivend" meerjarenperspectief). Een negatief saldo mag (incidenteel) opgevangen worden door de algemene reserve vrij besteedbaar. Dit heeft uiteraard effect op de financiële ratio's. In welke mate bent u bereid risico's te nemen en onder welke voorwaarden?

In uw overweging kunt u meenemen dat het opvangen van een negatief saldo door de algemene reserve tijd geeft om (eventueel pijnlijke) ingrepen goed te onderzoeken en door te voeren. Denk hierbij aan het niet meer, of in mindere mate, uitvoeren van niet-wettelijke taken of soberder uitvoeren van wettelijke taken.

Een berekening van de ratio weerstandsvermogen (op basis van een gelijkblijvend risicoprofiel zoals opgenomen in begroting 2019-2022 en uitgaande van een negatief accres over 2018 van € 750.000, het nadeel van de eerste bestuursrapportage en het nadeel van 2020 en 2021) laat zien dat in 2021 de algemene reserve vrij besteedbaar negatief wordt en de ratio voor het weerstandsvermogen onder de score 2 komt. Daarbij is uitgegaan van het meest negatieve scenario, dus geen bijdragen vanuit de grondexploitaties en geen extra middelen van het rijk.

Een score tussen 1,0 - 1,4 kan op basis van de waarderingstabel zoals opgenomen in het 'beleid risicomanagement en weerstandsvermogen gemeente Dalfsen' als voldoende worden aangemerkt. Een score tussen 1,4 - 2,0 als ruim voldoende en groter dan 2,0 uitstekend. De gemeenteraad heeft door de vaststelling van dit beleid destijds bepaald dat de ratio weerstandsvermogen tenminste 2 dient te zijn.

Vraag 2: Bent u bereid om uw ambities bij te stellen?

Het ambitieniveau van de gemeente Dalfsen blijft onverminderd hoog. De ambities kosten geld en daarin kunnen keuzes worden gemaakt. Moeten alle plannen wel worden uitgevoerd? U kunt overwegen de ambities te herzien (schrappen, faseren / uitstellen of een ander uitvoeringsniveau). Bent u hiertoe bereid?

In de bijlage treft u een lijst grote projecten aan, zoals door u verzocht bij de vaststelling van de meerjarenbegroting 2019-2022. Deze projecten zullen afschrijvingslasten met zich mee brengen, wat een (groot) beslag op de financiën zal leggen. Vraag ligt nu voor of deze projecten door moeten gaan en zo ja, wanneer en op welk uitvoeringsniveau. Bij deze projecten kan in een aantal gevallen een beroep worden gedaan op subsidies/bijdragen van derden. Hier zullen wij zoveel als mogelijk op inzetten.

Overigens is in de begroting 2019-2022 momenteel ook een stelpost ingrepen Rijk / ambitie Raad opgenomen voor een bedrag van € 250.000 voor 2020, € 500.000 voor 2021 en voor 2022 en 2023 € 1.000.000. U kunt overwegen om deze stelpost (deels) in te zetten om het tekort te beperken.

Tevens is bij diverse aangevraagde posten in onderliggend document vermeld of het een onvermijdelijke post is dan wel een wens. U kunt overwegen (een aantal van) deze posten te schrappen of te verschuiven naar latere jaren.

Vraag 3: Hoe kijkt u aan tegen aanpassing van (het ambitieniveau van) bestaand beleid?

In het najaar 2018 heeft het college een interne scan laten uitvoeren naar het gehele takenpakket van de gemeente om inzicht te krijgen of taken al dan niet wettelijk zijn opgelegd en op welk niveau taken worden uitgevoerd (minimaal dan wel met een plus). Eind maart 2019 is aan uw raad via het RIS de 'Rapportage interne scan gemeente Dalfsen' aangeboden. Uit deze scan blijkt dat verschillende niet-wettelijke taken en wettelijke taken met een plus worden uitgevoerd. De raad kan overwegen bepaalde taken niet meer uit te voeren dan wel de ambities bij te stellen. In hoeverre bent u hiertoe bereid?

Belangrijke kanttekening hierbij: het niet meer uitvoeren van taken dan wel het aanpassen van het ambitieniveau leidt niet in alle gevallen direct tot een realisatie van een besparing maar pas op termijn.

In de bijlage bij de Perspectiefnota 2020-2023 treft u de "rapportage interne scan gemeente Dalfsen" aan.

Vraag 4: Welke keuzes wilt u maken ten aanzien van sociaal domein (breder dan jeugd)?

De Perspectiefnota laat zien dat er sprake is van een grote opgave voor wat betreft de uitgaven binnen het sociaal domein, o.a. als gevolg van open-eindregelingen en demografische ontwikkelingen. Dit geldt voor zowel het onderdeel jeugd, maar ook voor de Wmo en Participatiewet.

Een onzekerheid hierin is ook de effecten van de door ons te treffen/getroffen maatregelen (zoals bijvoorbeeld het programmaplan jeugd'. De geluiden over extra middelen dan wel compensatie vanuit het Rijk voor Jeugd die overal gehoord, maar niet bevestigd worden, geven hierin ook geen zekerheid.

Gezien de grote onzekerheid voor wat betreft de bijstelling budgetten jeugd (uitgaven maar ook eventueel te ontvangen extra middelen) hebben we hieronder een 4-tal scenario's in beeld gebracht. Cijfermatig is dit uitgewerkt in hoofdstuk 5

Scenario 1: de nullijn

Het uitgangspunt in dit scenario is geen bijstelling van de raming voor Jeugd. Met andere woorden: het budget voor 2020 zoals is vastgesteld bij de begroting 2019-2020 is het budget waarvan uitgegaan wordt. De achterliggende gedachte hierbij is dat het (eventuele) tekort dan wordt gedekt uit de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar. Wat hierbij een grote rol speelt is de onzekerheid aangaande de diverse compensatie-mogelijkheden/extra middelen die er nog aan gaan komen. Daarnaast is er een aantal cliënten die een fors beslag op de middelen hebben gelegd, vanwege leeftijd, uitgestroomd. Tenslotte gaan wij ervan uit dat het programmaplan Jeugd ons diverse mogelijkheden gaat bieden om de tekorten terug te dringen.

Scenario 2: de lijn jaarrekening 2018

Het uitgangspunt in dit scenario is een bijstelling van de raming voor Jeugd ten bedrage van de werkelijke kosten van 2018. We houden hierbij geen rekening met enige vergoeding vanuit het Rijk vanwege de onzekerheid omtrent de hoogte daarvan.

Scenario 3: de lijn jaarrekening 2018 plus extra middelen van het Rijk

Het uitgangspunt in dit scenario is een bijstelling van de raming voor Jeugd ten bedrage van de werkelijke kosten van 2018. We gaan hierbij uit van extra middelen van het Rijk voor Jeugd van € 190.000 in 2020, 2021 en 2022. Op basis van niet officiële berichten is de verwachting dat de extra middelen over het jaar 2019 € 350 mln bedragen en de 3 jaren daarna telkens € 190 mln per jaar. Hoe de verdeling per gemeente is, is ook nog niet bekend. Voorlopig gaan wij uit van een vergoeding van € 350.000 voor het jaar 2019 en € 190.000 voor de jaren 2020 t/m 2022. Dit is gebaseerd op een percentage van 0,10, de bijdrage die Dalfsen ontvangt t.o.v. het landelijke deel Algemene Uitkering.

Scenario 4: de lijn jaarrekening 2018 plus groei plus extra middelen van het Rijk.

Het uitgangspunt in dit scenario is een bijstelling van de raming voor Jeugd ten bedrage van de werkelijke kosten van 2018. Daarbij gaan we ervan uit dat de stijging zich doorzet zoals dat in de afgelopen jaren het geval was. We gaan hierbij uit van extra middelen van het Rijk voor Jeugd van € 190.000 in 2020, 2021 en 2022.

Ons advies zou zijn uit te gaan van scenario 3. Wij betrekken dan een reële raming bij deze begroting met de laatst bekende geluiden vanuit Den Haag over extra middelen.

Vraag 5: Hoe kijkt u aan tegen de inkomstenkant (ozb verhoging)?

Op onze grootste inkomstenpost, de algemene uitkering, kunnen wij geen invloed uitoefenen. Een tegenvallende circulaire is een groot risico. De tweede grootste inkomstenbron, de onroerend zaak belasting is wel beïnvloedbaar. U kunt ervoor kiezen om meer inkomsten te genereren door een OZB-verhoging en/of te kijken naar aanvullend te heffen of te verhogen belastingen.

Daarnaast kunnen mogelijk extra inkomsten gegenereerd worden door het verhuren of verkopen van gemeentelijke panden die nu deels leegstaan, het loslaten van de maximering van de bouwleges op een bedrag van € 100.000 en er zou een nader onderzoek gedaan kunnen worden naar de kostendekkendheid van de tarieven (zie ook 'rapportage interne scan gemeente Dalfsen').

Overige risico's en aandachtspunten

We kunnen ervan uitgaan dat de gevolgen van een nieuwe CAO voor een (groot) deel gecompenseerd zullen worden door het Rijk via de algemene uitkering. Echter, daar is nog geen harde uitspraak over te doen. Op dit moment is er geen compensatie voor de gevolgen van de nieuwe CAO opgenomen.

De toename in het aantal bijstandsuitkeringen wordt op dit moment gecompenseerd door de vangnetuitkering. Dit hebben wij ook op deze manier in de perspectiefnota verwerkt.

Ten slotte attenderen we u graag op het volgende. Onze accountant heeft u in zijn verslag bij de jaarrekening geattendeerd op het feit dat in het verleden een aantal gronden zijn overgedragen naar de MVA (materiële vaste activa) en dat uiterlijk 31 december 2019 een toets zal moeten plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen geldende bestemming. Dit zou mogelijk tot een verlies kunnen leiden. Op basis van de huidige marktomstandigheden is er echter geen aanleiding om een afwaardering te verwachten. Het betreft gronden met een beperkte boekwaarde (€ 4 per m² of lager). De gronden zijn getoetst aan algemene criteria en hieruit blijkt dat de waarde niet te hoog is.

Leeswijzer

1.4 Leeswijzer

De raad heeft een kaderstellende en controlerende rol. Wij starten deze perspectiefnota daarom met het hoofdstuk (2) Bestuurlijke samenvatting. Hierin is een prominente plaats opgenomen voor onze visie:

“Waar willen we als gemeente Dalfsen naar toe?”

Vervolgens volgt de paragraaf Denkrichtingen. Door het tekort en de oplossing die hiervoor richting de begroting gevonden moet worden, hebben wij deze paragraaf opgenomen.

Daarnaast worden de belangrijkste ontwikkelingen en opgaven per programma benoemd. De ontwikkelingen en ook de financiële mutaties worden onderverdeeld naar de beleidsvelden. Is er op een beleidsveld geen ontwikkeling of financiële mutatie dan wordt het beleidsveld niet vermeld.

Hoofdstuk 3 geeft een weergave van de financiële mutaties met een toelichting daarop. Zoveel mogelijk is aangegeven of een aangevraagd budget onvermijdelijk of een wens is. Daarnaast is de onderverdeling gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

In paragraaf 3.1 'Financiële mutaties per programma' wordt een opsomming gegeven van de financiële mutaties per programma. Per budget wordt een toelichting gegeven. Het totaaloverzicht van alle structurele (**S**) en incidentele(**I**) mutaties treft u aan in hoofdstuk 5.

In lijn met het vorenstaande, worden ook de incidentele ontwikkelingen voor u in beeld gebracht. Dat wil zeggen:

- Bepalen beginsaldo (Incidenteel)
- Af: noodzakelijke incidentele posten
- Af: gewenste incidentele posten, bepalen saldo.

Hoofdstuk 4 gaat in op de financiële gevolgen (afschrijvingen) van het Investeringsplan 2020-2023 en de actualisatie van de jaarschijf 2019.

Hoofdstuk 5 geeft tenslotte het financieel (meerjaren)beeld. Dit is het hoofdstuk waar alle cijfers samenkomen. Het is opgebouwd uit het weergeven van de uitgangspositie en aangevuld met de financiële afwijkingen zoals wij die hiervoor hebben ingedeeld. Vanwege het belang van inzicht in de structurele uitgaven en het structurele saldo is hier een splitsing aangebracht in structureel en incidenteel.

Met het opnemen van dit geactualiseerde meerjarenperspectief is de perspectiefnota een belangrijk document voor de financieel kaderstellende rol van de gemeenteraad. Uw raad stelt hiermee de kaders voor de komende meerjarenbegroting 2020-2023 vast.

Ontwikkelingen en opgaven

Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Beleidsveld 1.2 Algemene uitkering

Gemeentefonds

Regelmatig is de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds onderwerp van gesprek. Dat zal de komende jaren niet anders zijn nu de herverdeling van het fonds is aangekondigd en in de tijd is uitgezet. In maart 2019 zijn 2 onderzoeken opgestart:

- Evaluatie verdeelmodellen sociaal domein;
- Onderzoek naar overige verdelingen gemeentefonds (doel: eenvoudiger en een meer globale verdeling die aansluit bij gemeentelijke taken).

Afronding van de onderzoeken wordt voorzien in januari 2020. Vervolgens vindt in het 1e kwartaal van 2020 advisering door de VNG en de ROB (Raad voor het Openbaar bestuur) plaats. In de meicirculaire van mei 2020 wordt de nieuwe verdeling bekend gemaakt. Invoering van de nieuwe verdeling wordt (stapsgewijs?) voorzien ingaande 2021.

Op dit moment is uiteraard nog niet te zeggen wat de effecten van de lopende onderzoeken zullen zijn. Zodra dit wel het geval is, informeren wij de raad.

Beleidsveld 1.3 Belastingen en Heffingen

Harmonisatie toeristenbelasting

Eerder is door ons aangegeven dat het er binnen het Vechtdalverband gesproken wordt over harmonisatie. In het kader van harmonisatie toeristenbelasting binnen Vechtdalverband geeft de jaarrekening 2018 aanleiding tot een nadere verdiepingsslag. Aanpassing van de hoogte van de toeristenbelasting over 2020 lijkt daarbij onvermijdelijk. De wijze van deze verhoging te weten generiek of gedifferentieerd wordt nog bekeken.

Beleidsveld 1.4 Bestuur

Bestuurlijke vernieuwing

In 2019 wordt gewerkt aan een 'levend' visiedocument voor bestuurlijke vernieuwing, waarbij onder meer ingegaan wordt op de rol en functie van de gemeenteraad in de Dalfser participatiesamenleving. De raad heeft de ambitie om meer zichtbaar te zijn in de samenleving. Andersom willen we graag dat (initiatieven uit) de samenleving door de gemeente en de gemeenteraad worden gezien en er op de juiste manier op aangesloten wordt. Het doel is uiteindelijk om gemeenschap en gemeente dichter bij elkaar te brengen. In het vervolg van deze raadsperiode kijken we ook naar de bestuurlijke verhoudingen tussen raad en college, de verschillende bestuurlijke werkvormen die we gebruiken en de bestuurlijke en ambtelijke werkwijze bij voorstellen en activiteiten. Waar we op uitkomen is ongewis, maar juist bij dit thema geldt misschien wel, dat de route belangrijker is dan het eindpunt.

Rechtmatigheidsverantwoording college

Het ministerie van Binnenlandse Zaken werkt aan een wetswijziging met betrekking tot de rechtmatigheid in jaarrekeningen van gemeenten waarbij colleges vanaf boekjaar 2021 zelf een rechtmatigheidsverantwoording moeten afgeven in de jaarstukken. Nu is het nog zo dat de accountant bij de jaarrekening een controleverklaring verstrekt met een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid.

De komende maanden zal duidelijk worden wat deze wijziging concreet gaat inhouden en wat de exacte gevolgen hiervan zijn. Doel is in ieder geval om reeds in 2019 te starten met "0-meting c.q. quick scan", om daarna de ambitie te bepalen en te bepalen hoe we dit gaan realiseren (implementatieplan). Op dit moment is nog niet in te schatten welke kosten hiervoor gemaakt zullen worden in 2020 e.v..

Kadernota verbonden partijen

Op 21 maart 2016 heeft de gemeenteraad de kadernota verbonden partijen vastgesteld. In deze nota zijn algemene en specifieke uitgangspunten vastgesteld ten aanzien van deelname, sturing, beheersing, verantwoording en toezicht van verbonden partijen. Zodoende wordt inhoud en invulling gegeven aan de wijze waarop de gemeenteraad haar kaderstellende en controlerende taak wil uitvoeren. Inmiddels heeft de raad ervaring opgedaan met de werkwijze en derhalve zal deze nota c.q. werkwijze in 2020 worden geëvalueerd.

Beleidsveld 1.6 Overhead

75 jaar bevrijding

In april 2020 is het 75 jaar geleden dat Overijssel werd bevrijd door de geallieerden. Om dit te vieren worden er, in aanvulling op bestaande herdenkingen, verschillende activiteiten georganiseerd in de verschillende kernen van de gemeente Dalfsen. Een werkgroep met daarin o.a. vertegenwoordiging vanuit de historische verenigingen, bibliotheek, kulturhusen, welzijnsorganisatie en gemeente houdt zich bezig met de coördinatie van het programma. De zwaartepunt van het programma komt te liggen in de periode van 1 april t/m 5 mei 2020.

Datagedreven werken

Om ons heen zien wij steeds meer gemeenten en organisaties die datagedreven werken of ernaar streven om dat te doen. Ook Dalfsen heeft de wens en ambitie uitgesproken om datagedreven werken en managementinformatie in te zetten als ontwikkellijn. Door gegevens slim te combineren, kunnen wij veel relevante informatie verkrijgen. Informatie die de grondslag vormt voor het handelen en een belangrijk sturingsinstrument wordt. Dit biedt kansen. Data kunnen bijvoorbeeld helpen bij het ontwikkelen van beleid, dienstverlening en het slimmer uitvoeren van overheidstaken. Tegelijkertijd vraagt dit ook wat van gemeenten. Er moet (in de nabije toekomst) bijvoorbeeld geïnvesteerd worden in (medewerkers met) competenties om met data te kunnen werken, analyse- en visualisatietools, het leggen en onderhouden van koppelingen tussen applicaties, datamanagement en -beheer en informatiebeveiliging. De benodigde (financiële) middelen om dit te realiseren zijn afhankelijk van de behoefte van Dalfsen en het niveau en de schaal waarop zij datagedreven wil werken. De concrete financiële consequenties van deze ontwikkeling zijn daarom op dit moment nog onduidelijk. Wel is de gemeente voornemens om een dataprojectteam op te zetten, dat aan de slag gaat met pilots. De daarin op te halen resultaten vormen een goed startpunt om aan de ambitie van Dalfsen concreet invulling te geven en inzichtelijk te maken wat er aan geld en middelen nodig is om dat te realiseren. Op basis daarvan kan een meer concreet antwoord geformuleerd worden op de vraag welke financiële middelen benodigd zijn. Zodra hier meer over bekend is, zal uw raad hierover worden geïnformeerd.

Aantrekkelijk werkgever

Vanuit het bestuursprogramma is de wens uitgesproken om een aantrekkelijk werkgever te zijn en te blijven, waar medewerkers nu maar ook in de toekomst graag werken. Deze medewerkers zijn het fundament voor een goed en gezond ambtelijk apparaat. Daarom staat 2019 en verder in het teken van onderzoeken:

- a. Wat betekent aantrekkelijk werkgever te zijn voor de gemeente? Hoe aantrekkelijk willen wij zijn? Waarom kiezen medewerkers ervoor om bij Dalfsen te (blijven) werken, dan wel Dalfsen te verlaten?
- b. Hoe ziet de arbeidsmarkt er in onze regio uit? Welke functies zijn moeilijk in te vullen (krapte)? Hoe kunnen wij geschikte kandidaten bereiken? Beschikken wij over een voldoende concurrerend primair en secundair arbeidsvoorwaardenpakket?

Op basis van deze onderzoeken gaan wij concrete instrumenten ontwikkelen die een bijdrage leveren aan het 'aantrekkelijk werkgeverschap' van de gemeente Dalfsen.

Beleidsveld 1.7 Overige gebouwen en gronden

Gebouwen algemeen

De langjarige huurovereenkomsten met de huurders van Kindercentrum De Driehoek te Nieuwleusen eindigen in 2019. Beide huurders hebben aangegeven de huidige huurbedragen niet meer te kunnen opbrengen. Eén van de huurders heeft de overeenkomst per 1 januari 2020 opgezegd. De consequenties van de nieuwe situatie worden in 2019 in beeld gebracht waarbij ook duidelijk wordt wat dit financieel voor ons betekent.

't Olde Gemientehuis

Na het vertrek van onder andere Vechtdal FM en het gemeentelijk servicepunt wordt 't Olde Gemientehuis te Nieuwleusen alleen nog gebruikt als trouwlocatie en wordt een deel van het gebouw verhuurd als kantoorruimte. Het jaar 2019 wordt gebruikt om te onderzoeken welke functie het beste past bij het gebouw en haar omgeving. Daarbij komt ook de vraag aan de orde of de gemeente eigenaar moet blijven van het gebouw.

Programma 2 Openbare orde en veiligheid

Beleidsveld 2.1 Openbare orde en veiligheid

Invoering Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)

Door een ernstige psychische aandoening kan iemand zichzelf of anderen ernstig nadeel toebrengen. In de Wet Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen (Wet BOPZ) stond een gedwongen opname centraal om dit te voorkomen en mensen te helpen. De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) maakt het mogelijk om verplichte zorg ambulante uit te voeren. De burgemeester kan een crisismaatregel nemen na advies van een onafhankelijk psychiater, zoals verwoord in de medische verklaring. Deze maatregel duurt maximaal drie dagen en kan daarna nog drie weken worden voortgezet. Een crisismaatregel kan leiden tot verplichte ambulante zorg of opname.

Gedwongen opname blijft mogelijk als het in de eigen omgeving niet lukt of te onveilig is. De Wvggz vervangt de Wet BOPZ. De nieuwe wet gaat in op 1 januari 2020. Interne processen zullen hierop aangepast worden.

Berging vliegtuigwrak Millingen

Op 21 december 2018 hebben wij een brief ontvangen van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, gericht aan de burgemeester, om in het kader van het "Nationaal programma berging vliegtuigwrakken met nog vermiste vliegers uit de Tweede Wereldoorlog" mee te werken aan de berging van een vliegtuigwrak in het buurtschap Millingen. Voor de periode 2019 en 2020 zijn binnen het programma zes kansrijke locaties vastgesteld. Hiervan wordt de kans reëel geacht dat bij een berging stoffelijke resten kunnen worden gevonden. Eén daarvan bevindt zich binnen de gemeentegrenzen van Dalfsen. De kosten van naar schatting maximaal €400.000 worden 100% vergoed vanuit het programma. In 2019 starten wij met de voorbereidingen, de daadwerkelijke berging zal plaatsvinden in 2020.

Programma 3 Beheer openbare ruimte

Beleidsveld 3.2 Verkeer en vervoer

Diverse infrastructurele maatregelen

Diverse projecten en programma's vragen de komende jaren om investeringen. Projecten waarvoor we uitgaven verwachten in 2020 en daarna zijn o.a. de rotonde Kampmansweg e.o., verkeersmaatregelen aan de Burg. Backxlaan, de Weerdhuisweg en het onderliggend wegen- en fietspadennetwerk van de N-wegen. Deze en andere maatregelen krijgen een plek in het Uitvoeringsprogramma (UVP) voor het GVVP dat we dit jaar actualiseren voor de periode 2019-2021.

Maatregelen aan fietsroutenetwerk

We stellen in 2019 de Lokale Uitwerking van het Kernnet Fiets (Integrale Fietsvisie) op en een uitvoeringsprogramma Fiets voor de periode 2019 t/m 2021. Hierin nemen we o.a. projecten en maatregelen op die bijdragen aan de optimalisatie van het hoofd fietsroutenetwerk en aansluiten bij de ambities op het gebied van fiets en verkeersveiligheid. Voorbeelden zijn de vervolgfases van de snelfietsroute Dalfsen-Zwolle, het verbeteren van de fietsverbinding met Ommen en Hardenberg en de Haersolteweg. We zoeken daarbij naar meekoppelkansen met en voor bijvoorbeeld onderhoud, projecten en andere beleidsvelden en –opgaven (zoals de wateropgave en klimaatadaptatie).

Verkeersveiligheid

Landelijk wordt de komende jaren meer nadruk gelegd op het verbeteren van de verkeersveiligheid omdat de ongevallencijfers na een periode van afname weer stijgen. Dit geldt overigens niet voor onze gemeente. De verwachting is dat van onze gemeente de komende jaren ook een extra inspanning verwacht wordt op het gebied van verkeersveiligheid (onderzoek, gedragsbeïnvloeding, aanpak onveilige locaties).

Op dit moment hebben we nog onvoldoende zicht op de uiteindelijke maatregelen, kosten en subsidiemogelijkheden zoals hierboven omschreven. Voor een deel van de kosten kan dekking gevonden worden binnen het jaarlijkse GVVP-budget. We komen tussentijds of bij de volgende perspectiefnota bij de raad terug voor financiering van projecten waarvoor binnen het GVVP onvoldoende financiële ruimte is. Dat betreft veelal de wat grotere projecten.

Areaaluitbreiding als gevolg van ontwikkelingen Vechtdalverbinding (N340/N377)

Er worden nog onderhandelingen gevoerd met de Provincie Overijssel. (o.a. over het aantal m2 over te dragen areaal en de zich daarop bevindende objecten etc.) Hieruit kunnen nog lasten voortkomen die nu nog niet volledig bekend zijn. Wij komen hierop terug bij de perspectiefnota 2021.

Naar de toekomst toe is er in ieder geval sprake van een bovengemiddelde areaaluitbreiding o.a. door overdracht van het afgewaardeerde deel van de N340. Deze uitbreidingen vragen om een toename van het beheerbudget. Wanneer de financiële consequenties hiervan duidelijk zijn, nemen we ook deze bedragen mee in de volgende perspectiefnota.

Herinrichting Baarsmastraat, Irenestraat en realisatie woningbouwlocatie Kleine Veer te Dalfsen (integraal project)

De planontwikkeling rond het herinrichten van de Baarsmastraat, Irenestraat en realisatie van een woningbouwlocatie bij het 'Kleine Veer' krijgt steeds meer vorm. Het project wordt integraal opgepakt en maakt onderdeel uit van verschillende beleidsvelden, als: verkeer, water, onderhoud groen en wegen en andere fysieke zaken uit de openbare ruimte.

Het doel is de infrastructuur op het gebied van verkeer en water te verbeteren, Werk met Werk maken en de openbare ruimte een kwaliteitsimpuls geven.

Een krediet aanvraag volgt in een separaat raadsvoorstel.

Programma 4 Economische zaken

Beleidsveld 4.1 Economie

Regio Zwolle

De samenwerking in Regio Zwolle gaat uit van opgave gericht werken in coalitions of the willing. De thema's van de Nieuwe Agenda van Regio Zwolle worden de komende jaren via Tafels uitgewerkt tot concrete opgaven. Dalfsen zet de komende jaren in op het inzichtelijk krijgen van de opgaven die voor Dalfsen van belang zijn en waarvoor de schaal van de regio het meest effectief is. We maken een bewuste keuze voor de coalitions waarin Dalfsen wil participeren, daarbij onze belangen en slagkracht afwegend. Dalfsen heeft reeds gekozen voor deelname aan de human capital-opgave. Het bijbehorende investeringsfonds voor ondernemers wordt in de zomer van 2019 opengesteld voor aanvragen. Vanaf 2020 gaat de basisbijdrage voor Regio Zwolle omhoog van € 1,23 naar € 2,30 per inwoner. Dalfsen heeft het budget hiervoor reeds in de begroting opgenomen.

Beleidsveld 4.2 Grondexploitatie bedrijven

Bedrijventerreinen

De economische groei heeft ook als gevolg dat de markt voor bedrijventerreinen aantrekt. In navolging van de economische ontwikkelingen is de belangstelling voor bouwkavels groot. Dit zien we ook aan het aantal afgesloten intentieovereenkomsten en de verkoop van bouwkavels.

Over bedrijventerreinen informeren wij de raad via de MPG's en de paragraaf grondbeleid in de begroting en de rekening.

Verkenning nieuwe bedrijventerreinlocaties

Gelet op de ontwikkelingen van de bestaande werklocaties willen wij een verkenning doen naar toekomstige bedrijventerreinlocaties. Deze verkenning zal input zijn voor de op te stellen Omgevingsvisie en het Omgevingsplan.

Bedrijveninvesteringszone industrieterrein De Rondweg

In verband met de wens om het industrieterrein De Rondweg collectief te kunnen beveiligen heeft de gemeente in 2018 het verzoek gehad voor het invoeren van een bedrijveninvesteringszone (BIZ).

Dit is in 2018 opgepakt waarbij in de uitvoering is vastgesteld dat de noodzakelijk draagvlakmeting voor de invoering van een BIZ juridisch niet juist is uitgevoerd.

Inmiddels heeft de stichting Veilig Ondernemen Bedrijventerrein Dalfsen een omgevingsvergunning aangevraagd welke door de gemeente is verleend. Uw raad is hierover, via de beantwoording van de technische vragen van de fractie van de CU, over geïnformeerd.

Met betrekking tot het vervolg van een invoering van een BIZ onderzoekt het college of dit voor 2020 of 2021 mogelijk is.

Programma 5 Onderwijs en vrije tijd

Beleidsveld 5.1 Cultuur

Beleidsnota bibliotheek

Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen heeft zich in het jaar 2018 zowel organisatorisch als inhoudelijk ontwikkeld van een traditionele bibliotheek naar een bibliotheek met een maatschappelijk-educatieve functie. In juni 2019 ontvangt u het door bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen zelf opgestelde meerjarenbeleidsplan 2019-2022. Centraal in dit beleidsplan staan de thema's: iedereen doet mee, jeugd en onderwijs en cultuur. Deze worden zowel programma- als kernspecifiek ingevuld. Vanuit deze thema's is aandacht voor de doorvertaling van ambities en speerpunten uit de nota transformatie sociaal domein. Wij leggen u onze voorkeur voor, voor één van de drie door de bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen voorgestelde ambitiescenario's met verschillende structurele financiële consequenties. In de toekomst wil bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen werken aan het versterken van de governance structuur en het uitbouwen van de samenwerking met lokale partners en bibliotheken binnen het bibliotheeknetwerk.

Beleidsnota kunst- en cultuur

De huidige beleidsnota kunst- en cultuur kent een looptijd tot en met 2020. In oktober 2020 wordt de nieuwe beleidsnota kunst- en cultuur ter vaststelling aangeboden. Naast evaluatie van de huidige beleidsnota worden hierin de ambities voor de komende beleidsperiode geschetst. Op het gebied van cultuureducatie zijn er grote ambities en wordt ingezet op een betere verbinding met de directies van de basisscholen om de inzet van cultuureducatie verder te borgen.

Een belangrijk onderdeel van het nieuwe beleidsplan is de verbinding met het sociaal domein. Cultuur wordt ingezet als middel om andere doelstellingen te behalen. In aansluiting op het nieuwe bibliotheek beleid wordt ingezet op de verbinding tussen cultuur en de bibliotheken. Onderdeel van het huidige kunst- en cultuurbeleid is het project DNA van Dalfsen. Voor dit project is incidenteel budget beschikbaar t/m 2020. Er bestaat geen ambitie voor het opstarten van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van erfgoed. Wel willen we de ingezette ontwikkelingen in de toekomst borgen. In de beleidsnota wordt daarom gevraagd om structureel budget voor het borgen van het project DNA van Dalfsen. De financiële consequenties van de overige ambities worden ook in de nota zelf geschetst.

Beleidsveld 5.2 Kulturhusen

Kulturhusen

Op dit moment zijn we bezig om het beleid ->de governance rondom kulturhusen vorm te geven. Wij informeren de raad door middel van een separate brief hierover.

Daarnaast zijn we bezig met de evaluatie van de Trefkoele+. De Trefkoele+ is in 2014 opgeleverd. In de overeenkomst uit 2014 tussen de gemeente en het bestuur van de Trefkoele+ is de afspraak gemaakt dat er na vier jaar een evaluatie zou komen (uiterlijk 1 januari 2018). In 2018 zijn de gemeente en de Trefkoele+ met elkaar in gesprek geweest en in 2019 wordt er geëvalueerd. In de evaluatie worden er verschillende zaken bekeken zoals de samenwerking tussen partners, ruimteverdeling, wensen van inwoners en de exploitatie. Op basis van de evaluatie zal er een advies worden uitgebracht.

Beleidsveld 5.3 Onderwijs

Volwasseneducatie, laaggeletterdheid

Verschillende ministeries en de VNG werken op dit moment aan bestuurlijke afspraken voor een vaardig Nederland voor de periode 2020 tot en met 2024. Aanleiding hiervoor zijn de vele inwoners in Nederland die moeite hebben met (digitale) basisvaardigheden (lezen, schrijven en/of rekenen). Hierdoor worden in brede zin belemmeringen ervaren bij deelname aan de samenleving. Gemeenten krijgen per 2020 een regierol in de aandacht voor basisvaardigheden. Het huidige budget voor volwasseneducatie via de decentralisatie uitkering wordt naar verwachting in de periode 2020 t/m 2024 verhoogd. In Dalfsen wordt het huidige budget ingezet voor: a) een traject voor de mensen van stichting Dalfsen Werkt, b) een traject voor statushouders en Poolse arbeidsmigranten en c) voor het taalpunt van de bibliotheek. Vanuit het taalpunt is er de komende jaren specifiek aandacht voor de versterking van het formele en non-formele aanbod, de verbetering van taalsamenwerking, aandacht voor monitoring, differentiatie in taalcoachtrajecten en het bereiken van inwoners met Nederlands als eerste taal (NT1'ers).

Uitwerking visie op integrale kindcentra en integraal huisvestingsplan

Met de besturen van scholen voor basisonderwijs zijn eerste gesprekken gevoerd met als doel te verkennen wat de ontwikkeling van integrale kindcentra voor Dalfsen kan betekenen. De schoolbesturen hebben daarbij aangegeven dat er meerdere redenen zijn om deze verkenning voort te zetten, waarbij een gemeentelijke visie op samenwerking en IKC's gewenst is als uitgangspunt voor verdere verkenning. Medio april is de gemeentelijke visie op Integrale kindcentra vastgesteld. Een belangrijk uitgangspunt in deze visie is de nadruk op samenwerking, niet per definitie onder één dak, met kinderopvang en onderwijs als kernpartners. In het vervolg hierop worden mogelijkheden en wensen, samen met de betrokken partners nader in beeld gebracht. Dit moet een beeld per kern opleveren. De resultaten worden betrokken bij het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs. Deze rapportage staat gepland voor het eerste kwartaal 2020.

Ontwikkelingen leerlingenvervoer

Uitgangspunt bij het leerlingenvervoer is de zelfredzaamheid van een kind en zijn/haar ouders/verzorgers. Dit uitgangspunt is nog actueel, maar er moet komende tijd geïnvesteerd worden in het tot stand brengen van een omslag in denk- en verwachtingspatroon, waarbij ouders/verzorgers meer aangesproken worden op de eigen verantwoordelijkheid. En daarnaast ook het zelfstandig (leren) reizen te stimuleren door dit meer te belonen. De insteek is dan ook geen beleidswijziging, maar een verdere verfijning van de huidige uitvoering. De mogelijkheden hiertoe en de wijze van uitvoering werken wij uit in een visiedocument. Hierbij koersen we om op verantwoorde wijze aanvragen leerlingenvervoer af te blijven handelen en, ondanks de (landelijke) tendens van een toenemend aantal in het leerlingenvervoer, o.a. veroorzaakt door meer verwijzingen naar het speciaal (basis)onderwijs en de geldende bezuinigingstaakstelling, uit te komen met de in de gemeentebegroting geraamde bedragen.

Beleidsveld 5.4 Recreatie en toerisme

Vrijtijdseconomie

Voor de periode 2020 - 2024 wordt er provinciaal programma vrijetijdseconomie - Gastvrij Overijssel - vastgesteld. Het doel van het programma Gastvrij Overijssel is dat zo werk wordt gemaakt van gastvrijheid en vrijetijd. Voor de Vechtdalgemeenten (Dalfsen, Hardenberg en Ommen) willen we, samen met stakeholders (waaronder MarketingOost) inzetten op kansen voor het vrijetijdslandschap. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan regelingen voor ondernemers, maar ook kansen voor marketing en co-financiering voor gemeenteoverstijgende projecten.

Passantenhaven

De kwaliteit van de beschoeiing van de passantenhaven rondom de trailerhelling gaat hard achteruit. In het najaar van 2019 willen we verder onderzoeken welke ingrepen er noodzakelijk zijn om het gebruik van deze voorziening te behouden en de veiligheid te borgen. We verwachten in 2020 op onderdelen herstel uit te moeten gaan voeren en mogelijk dat het oudere deel in z'n geheel dient te worden vervangen. Hierbij nemen we in ogenschouw dat er ontwikkelingen zijn rond de gebruiksmogelijkheden voor dit deel van de passantenhaven door de mogelijke komst van de "Vechtzomp" Dalfsen die op deze plek afgemeerd gaat worden.

Beleidsveld 5.5 Sport

Beleidsnota bewegen & sporten

In september 2019 ontvangt u de beleidsnota 'Een leven lang bewegen en sporten in de gemeente Dalfsen'. De nadruk in deze nota ligt op de verbinding met het sociaal domein. Naast blijvende aandacht voor jeugd is er met name ook aandacht voor doelgroepen voor wie het van belang is dat ze blijven bewegen. Gelet op de ambities binnen deze beleidsnota en het extra structurele budget voor gemeenten binnen de brede regeling combinatiefuncties, wordt in deze nota uitbreiding gevraagd voor de formatie van de buurtsportcoaches. Ontwikkelingen gericht op een beweegvriendelijke openbare ruimte worden meegenomen in het proces rondom de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Bewegen en sporten, welzijn en gezondheid hangen nauw met elkaar samen. De uitvoeringsplannen bewegen en sporten en positieve gezondheid worden daarom geïntegreerd in één uitvoeringsplan. De behoefte van zowel binnen- als buitensportaccommodaties wordt geïnterpreteerd en samen met een nader uit te werken voorstel voor de mate van kostendekkendheid en vervanging kunstgrasvelden aan u gepresenteerd. Al deze ontwikkelingen zorgen naar verwachting voor een structureel extra financieringsvraag welke op dit moment nog niet concreet in beeld is.

Hybride sportveld Hoonhorst

Verdere uitwerking van het totale kostenplaatje van de variant hybride sportveld in Hoonhorst vindt samen met VV Hoonhorst plaats, waarbij realisatie niet eerder plaatsvindt dan in 2020. Naar verwachting kan het betreffende voorstel met de definitieve kredietaanvraag en bijbehorende exploitatielasten in het derde kwartaal 2019 ter besluitvorming worden voorgelegd.

Programma 6 Inkomensondersteuning

Beleidsveld 6.1 Inkomen

Verandering regeling loonkostensubsidie

In de vorige perspectiefnota (2019-2022) bent u geïnformeerd over mogelijke veranderingen in de regeling loonkostensubsidie. Deze regeling zou mogelijk vervangen worden door loondispensatie. Inmiddels is bekend dat deze wijzigingen niet gaan plaatsvinden. Wel wordt ingezet op verbetering en vereenvoudiging van de loonkostensubsidie. De gevolgen en financiële consequenties zijn op het moment van schrijven van deze nota (april 2019) nog niet bekend.

Beleidsveld 6.2 Integratie vergunninghouders

Nieuwe wet Inburgering

In de programmabegroting 2019-2022 zijn de taken die op ons afkomen op het gebied van inburgering reeds globaal beschreven. De beoogde ingangsdatum van 2020 is inmiddels uitgesteld tot 1 januari 2021. Tot die tijd wordt van gemeenten verwacht steeds meer in de geest van de nieuwe wet te gaan werken. Bij de evaluatie van het plan van aanpak 'Thuis in Dalfsen', die wij u in oktober voorleggen, blikken we vooruit op de nieuwe wet inburgering en geven we aan welke stappen we in 2020 willen zetten.

Huisvesting statushouders en gevolgen uitkeringenbestand Participatiewet

De afgelopen jaren (2015 t/m 2018) hebben we te maken gehad met een hoge taakstelling en hebben wij jaarlijks gemiddeld iets meer dan 40 statushouders gehuisvest. In 2019 is de taakstelling lager maar hebben wij nog een achterstand te verwerken. Hoewel de vluchtelingenstroom zich niet goed laat voorspellen, is de inschatting dat de taakstelling in 2020 lager blijft en rond de 20 statushouders zal liggen. De verwachting is dat er meer alleenstaanden instromen dan de afgelopen paar jaar. Wij schatten in dat dit een instroom van rond de 10 uitkeringen betreft. De financiële consequenties worden meegenomen bij de financiële mutaties van programma 6.

Programma 7 Sociaal domein

Beleidsveld 7.1 Jeugdzorg

Jeugd algemeen

We zien dat de vraag naar ondersteuning bij opvoeden en daarmee de vraag naar jeugdhulp stijgt. Een trend die regionaal en landelijk zichtbaar is. Na de eerste jaren zien we dat inwoners beter het loket en daarmee de toegang weten te vinden. Daarnaast zijn effecten zichtbaar zoals meer integrale aanpak van problematiek die dan vervolgens leiden tot een toename van de inzet van jeugdhulp. In 2018 is het budget dat door de raad beschikbaar is gesteld voor jeugdzorg fors overschreden. In totaal is minimaal 5.9 miljoen per jaar nodig voor de jeugdhulp. Dit is een grote structurele verhoging. We vragen extra bij op basis van tekorten in het vorige jaar. Over de jaren 2015-2017 is er een analyse uitgevoerd. Deze analyse is aangevuld met 2018. Hieruit bleek dat de stijging in de jeugdzorg met name te maken heeft met:

- de toename in de intensiteit van zorg bijvoorbeeld te zien bij cliënten die gebruik maken van indicaties boven de € 50.000 pj. Deze zijn toegenomen van 10 in 2017 naar 19 in 2018.
- de toename van het aantal cliënten dat gebruik maakt van de geïndiceerde jeugdhulp (van 489 in 2017 naar 640 in 2018).

Gelet op de grote toename van de kosten zijn we begin van dit jaar gestart met het opstellen van een programmaplan om maatregelen te nemen. De maatregelen richten zich op preventie, samenwerking (onderwijs, huisartsen en voogden) en interne werkprocessen. Om uitvoering te geven aan dit programmaplan zal er extra inzet nodig zijn. De financiële gevolgen van dit programmaplan staan bij de financiële mutaties van programma 7.

Omdat er landelijk gezien veel tekorten zijn op de jeugdzorg heeft het Rijk extra middelen toegezegd. Deze extra middelen zijn bedoeld om de uitvoering van het jeugdhulpstelsel beter en efficiënter te maken en de transformatie te versnellen. Dit zal in de meicirculaire bekend worden gemaakt. Over 2017 is de gemeente Dalfsen niet gecompenseerd omdat we ten opzichte van andere gemeenten te kleine tekorten hadden.

Op basis van niet officiële berichten is de verwachting dat de extra middelen over het jaar 2019 € 350 mln bedraagt en de 3 jaren daarna telkens € 190 mln per jaar.

Hoe de verdeling per gemeente is, is ook nog niet bekend. Voorlopig gaan wij uit van een vergoeding van € 350.000 voor het jaar 2019 en € 190.000 voor de jaren 2020 t/m 2022. Dit is gebaseerd op een percentage van 0,10%, de bijdrage die Dalfsen ontvangt t.o.v. het landelijke deel Algemene Uitkering.

Beleidsveld 7.3 Participatie

Regeling compensatie transitievergoeding

Werkgevers krijgen vanaf 1 april 2020 compensatie voor de transitievergoeding die zij moeten betalen als zij een langdurig zieke werknemer ontslaan. Bij de Stichting Dalfsen Werkt is sprake van een aantal langdurig zieke werknemers. Op dit moment wordt onderzoek gedaan naar de gevolgen van deze compensatieregeling voor deze dienstverbanden en of, en zo ja op welke wijze, hieraan uitvoering wordt gegeven. Naar verwachting zijn de incidentele financiële gevolgen in de 2e berap van 2019 bekend. Hierover wordt u dan geïnformeerd.

Begeleiding SW

De verwachting is dat het aandeel detacheringen de komende jaren zal afnemen vanwege leeftijdsproblematiek, onder andere door de afnemende fysieke belastbaarheid bij de steeds ouder wordende doelgroep. Dit leidt tot een hogere instroom in Beschut Werken. De begeleidingskosten nemen hierdoor toe, terwijl de opbrengsten afnemen. De aantallen zijn op dit moment nog niet bekend. Zodra de prognoses bekend zijn, worden de financiële consequenties meegenomen in de bestuursrapportages en volgende perspectiefnota.

Beleidsveld 7.5 Publieke gezondheid

Preventief gezondheidsbeleid

In 2018 is het uitvoeringsprogramma Kerngezond Dalfsen ingezet, vanuit het preventieve gezondheidsbeleid. Gezondheid draait hierbij niet alleen om het medische aspect, maar ook om de positieve gezondheidsbenadering. Hierbij wordt gezondheid gezien als het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. Vanuit dit oogpunt hangen welzijn, bewegen en sport en gezondheid nauw samen. Het uitvoeringsprogramma wordt medio 2019 geëvalueerd, de evaluatie wordt eind 2019 aan de raad aangeboden. We verwachten dat uit de evaluatie blijkt dat het inzetten op preventieve gezondheidsactiviteiten een positieve gezondheidswinst oplevert, die bijdraagt aan een vermindering van het gebruik van maatwerkvoorzieningen. Continuering van het uitvoeringsprogramma na 2019 is naar verwachting wenselijk.

Beleidsveld 7.6 WMO

Abonnementstarief vanaf 2020 voor duurzame algemene voorzieningen

De eigen bijdrage van maximaal € 19 per maand voor een maatwerkvoorziening Wmo, gaat in 2020 ook gelden voor duurzame algemene voorzieningen. Voor de gemeente Dalfsen is dit van toepassing op de algemene voorziening Hulp bij het Huishouden. Hiervoor betalen inwoners op dit moment nog € 66,00 per 4 weken.

Toename aantal cliënten Wmo-voorzieningen

Bij alle Wmo-voorzieningen was in 2018 een stijging te zien van het aantal cliënten t.o.v. de jaren er voor. Gezien de toenemende leeftijdsverwachting, de vergrijzing en het gegeven dat mensen steeds vaker langer thuis blijven wonen, is de verwachting dat het aantal cliënten en de kosten - in 2019 en verder - blijven stijgen.

In 2019 volgt een diepere analyse van de ontwikkelingen van de te verwachten kosten en een plan van aanpak om grip te blijven houden op de stijgende kosten.

Financiële middelen beschermd wonen en maatschappelijke opvang naar gemeente

Vanaf 2021 ontvangt niet langer meer de centrumgemeente Zwolle alle financiële middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang, maar worden de middelen volgens een objectief verdeelmodel verdeeld over alle gemeenten. Het verdeelmodel valt voor de gemeenten die vallen onder de centrumgemeente Zwolle negatief uit. De exacte financiële consequenties zijn nog niet duidelijk.

Wonen-welzijn-zorg

In de komende tien jaar zal het aantal ouderen, en specifiek de categorie 80+, in onze gemeente sterk toenemen. Het doel is dat deze groep inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Deze demografische ontwikkeling met deze doelstelling zal worden meegenomen in de woonvisie 2019-2022. Het langer zelfstandig (kunnen) wonen van ouderen is echter niet alleen een huisvestingsvraagstuk, maar heeft ook gevolgen op het terrein van welzijn en zorg. Zo kan de behoefte aan hulp bij het huishouden of dagbesteding toenemen en kan het zijn dat we zaken anders gaan organiseren zoals bijvoorbeeld inloopvoorzieningen. Daarnaast hebben gemeenten een verantwoordelijkheid voor de huisvesting en begeleiding van mensen met een beperking (beschermd wonen). Deze onderwerpen worden in samenhang gezien in het programma wonen-welzijn-zorg. Het programma wonen-welzijn-zorg is nog in ontwikkeling. Een concreet project waar we graag mee van start willen gaan voor ouderen is: Lange Leve thuis. In dit project worden alle inwoners van 75+ periodiek bezocht en wordt met de inwoner gesproken over deze onderwerpen. Tevens kan daarover advies worden gegeven. De verwachte kosten worden aangegeven bij de financiële mutaties.

Programma 8 Duurzaamheid en milieu

Beleidsveld 8.1 Afval

Afval

De inzameling van verpakkingen is succesvol ingevoerd in onze gemeente Dalfsen. De afgelopen jaren is een landelijke discussie ontstaan over de bijbehorende vergoeding. Daarnaast zijn door het succes logistieke en verwerkingsproblemen ontstaan. Eén van de problemen is dat inwoners naast verpakkingen ook andere plastic materialen en restafval in de oranje container stoppen. De sortering verloopt hierdoor lastiger en de verpakkingindustrie wil hier geen vergoeding voor betalen. Een ander probleem is sorteringcapaciteit. De huidige sorteerfabrieken zijn momenteel overbelast. Extra sorteercapaciteit is gevonden in Duitsland maar met hogere kosten tot gevolg. Tot slot zijn de hoeveelheden en tarieven oud papier de afgelopen jaren gedaald. Hierdoor dalen ook de opbrengsten.

Zoals ook al gemeld eind 2018, bij de vaststelling van de tarieven voor het jaar 2019, zien wij vanaf het jaar 2019 een structureel tekort ontstaan op afval. We gaan hiervoor om tafel met ROVA. Het is al wel duidelijk dat dit tekort niet opgevangen kan worden binnen de huidige voorziening. We zijn bezig om de financiële consequenties zo goed mogelijk in beeld te brengen. Bij de 2e bestuursrapportage 2019 komen we met nadere voorstellen. Waarschijnlijk zal, omdat we uitgaan van kostendekkende tarieven, het tarief 2020 verhoogd moeten worden. Hoe en in welke mate hangt ook af van het tekort 2019 en de ontwikkelingen op dit gebied. Eind dit jaar zullen we met het voorstel komen voor aanpassing van het tarief voor 2020.

Beleidsveld 8.3 Klimaat en duurzaamheid

Toekomstig klimaatbeleid

Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe. Dat levert risico's op voor onze economie, gezondheid en veiligheid. Overheden gaan ervoor zorgen dat schade door hittestress, wateroverlast, droogte en overstromingen zo min mogelijk toeneemt en letten daarop bij de aanleg van nieuwe woonwijken en bedrijventerreinen, het opknappen van bestaande bebouwing, vervanging van rioleringen en wegenonderhoud.

Met inachtneming van de belangen van diverse stakeholders gaan de overheden als volgt te werk:

- In 2020 is klimaatbestendig en waterrobuust inrichten onderdeel van beleid en handelen van Rijk, waterschappen, gemeenten en provincies.
- In 2050 moet de inrichting van Nederland klimaatbestendig en waterrobuust zijn.

Wij gaan in 2019 en 2020 haar beleid op gebied van klimaatadaptatie en de ambitie daarin vormgeven. De hieruit voortvloeiende maatregelen voor wat betreft het tegengaan van eventuele wateroverlast worden gefinancierd uit 'nieuwe ontwikkelingen' van het gemeentelijk rioleringsplan (GRP). In het GRP is hiervoor jaarlijks € 50.000 beschikbaar gesteld.

De meerkosten van toekomstige maatregelen om een hitte-, droogte- en overstromingsbestendige leefomgeving te waarborgen, zijn ten laste van het betreffende (her)inrichtingsproject.

Lokaal Energie bedrijf

De afgelopen maanden is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de ontwikkeling van een Lokaal Energie Bedrijf (LEB). In 2019 beslist de raad of de ontwikkeling van het LEB kan worden voortgezet. Deze ontwikkeling zal in de toekomst de nodige extra ambtelijke begeleiding en onderzoeksbudgetten vragen.

Energieloket

Het huidige energieloket bestaat al heel wat jaren en wordt veel bezocht door inwoners met vragen over duurzaamheid. De komende jaren wordt een grotere drukte verwacht door de vele ontwikkelingen bij de energietransitie. Samen met de provincie wordt een plan gemaakt voor opschaling van het energieloket inclusief meer ambtelijke inzet en uitvoeringskosten. De provinciale bijdrage/subsidie is nog niet bekend.

Beleidsveld 8.4 Milieu

Omgevingsdienst IJsselland

Sinds 2018 is de Omgevingsdienst IJsselland operationeel. De Omgevingsdienst verzorgt de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieutaken in opdracht van provincie en gemeenten. Eén van de belangrijkste ontwikkelopgaven voor de Omgevingsdienst is de Omgevingswet (per 2021). Deze wet zal invloed hebben op de Omgevingsdienst als organisatie, maar ook op de gemeenten. Vanuit haar expertise op het gebied van milieu kan de Omgevingsdienst de gemeenten hierin adviseren. In 2020 maakt de Omgevingsdienst een start met de verschuiving van inputfinanciering (vaste bijdrage) naar outputfinanciering (op basis van geleverde prestaties). Hierdoor zal de gemeentelijke bijdrage waarschijnlijk veranderen, mogelijk eerst vanaf 2021.

Risicoanalyse fysieke leefomgeving

Het Besluit omgevingsrecht schrijft voor dat bij het uitvoerings- en handhavingsbeleid op de fysieke leefomgeving (o.a. bouwen, milieu, etc.) gebruik wordt gemaakt van een risicoanalyse. De risicoanalyse die nu nog wordt gehanteerd is al oud (2012) en vertoont onvolkomenheden. Zo wordt o.a. geen rekening gehouden met naleefgedrag, ontbreken omgevingsfactoren, en heeft het vergunningenproces geen plek in het risicomodel. De portefeuillehouders in zowel Twente als IJsselland hebben opdracht gegeven om een nieuwe risicoanalyse te maken, die tevens geschikt moet zijn voor de Omgevingswet per 2021. Een ambtelijke werkgroep is hiermee gestart, met als doel in 2020 een nieuwe risicoanalyse op te leveren. Zeer waarschijnlijk zal hiervoor een aanbesteding nodig zijn.

Asbestfonds

Na 2024 zijn asbestdaken in Nederland wettelijk verboden. De opgave is complex en aanzienlijk. De vervanging van een asbestdak vraagt om een financiële investering. Over de achtergronden hiervan bent u eerder dit jaar via een raadsbrief geïnformeerd. Er komt in de loop van 2019 een landelijk asbestfonds (revolverend leningstelsel), vooral bedoeld voor de doelgroep niet-draagkrachtigen. Om ook niet-draagkrachtige asbestdak-eigenaren in Dalfsen de mogelijkheid te bieden van het landelijke fonds gebruik te maken, wordt voorgesteld hiervoor per 2020 een bijdrage aan het landelijke fonds te doen. U ontvangt hierover dit jaar een separaat raadsvoorstel.

Biodiversiteit

Wereldwijd neemt het aantal planten en diersoorten af. Deze achteruitgang van de biodiversiteit levert risico's op voor onze economie, voedselzekerheid, gezondheid en kwaliteit van leven. Na de landbouw is de openbare ruimte de grootste grondgebruiker van Nederland. Wij willen lokaal ook een bijdrage leveren aan het verbeteren van de biodiversiteit. De komende periode gaan we beleid ontwikkelen hoe we bij de aanleg van nieuwe woon- en werklocaties, bij het opknappen van bestaande bebouwing en bij het beheer van de openbare ruimte bij kunnen dragen biodiversiteit. Het beleid wordt een integraal onderdeel van het groenstructuurplan en heeft belangrijke raakvlakken met klimaatbeleid. De raad zal via een startnotitie gevraagd worden richting te geven aan de ambities en vervolgstappen.

Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Beleidsveld 9.3 Ruimtelijke ordening

Programma Implementatie Omgevingswet

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Vanaf die datum werkt Dalfsen net als alle andere gemeenten in Nederland met het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Via het DSO wordt alle regelgeving voor de fysieke leefomgeving inzichtelijk en raadpleegbaar gemaakt en kunnen aanvragen en meldingen voor omgevingsactiviteiten gedaan worden. Iedereen heeft straks eenzelfde informatiepositie. In 2019 en 2020 werken we aan het inrichten van het DSO, het dereguleren en begrijpelijk maken van onze regelgeving middels toepasbare regels, het verbeteren en gereedmaken van onze dienstverlening voor de Omgevingswet door het implementeren van de gedefinieerde klantreizen en het op orde maken van onze processen. Een belangrijke basis voor het werken met het DSO is het aanpassen van onze lokale software voor VTH en ruimtelijke plannen. In de jaren 2019 - 2021 worden diverse nieuwe softwarepakketten aangeschaft. Budget is hier reeds voor in de begroting opgenomen. Wel zullen de structurele kosten om de software te laten draaien de komende jaren iets stijgen. Daarnaast is er doorlopend aandacht voor houding en gedrag, competenties en opleiding die een goede werking van de Omgevingswet mogelijk maken. Tot slot worden in de komende jaren een aantal van de basisinstrumenten van de Omgevingswet opgeleverd. In het voorjaar van 2021 wordt de Omgevingsvisie opgeleverd, een jaar later is het nieuwe Omgevingsplan gereed.

De gevolgen van de implementatie zijn nog niet bekend. Gaandeweg de implementatie zal duidelijk moeten worden wat nieuwe rollen en taken onder de Omgevingswet zullen zijn. Zo kunnen er taken vervallen, maar ook nieuwe bij komen. De verwachting is dat voorkantsturing belangrijker zal worden.

Landschapsontwikkelingsplan

Het landschap van de gemeente Dalfsen is voortdurend in beweging. Ontwikkelingen zoals wonen, bedrijvigheid, landbouw, energietransitie en klimaatverandering, drukken hun stempel op het landschap. Voorbeelden zijn de uitbreiding van woningbouwlocaties en bedrijventerreinen, aanleg van zonnevelden, vrijkomende agrarische bebouwing, en de aanleg waterbergingsgebieden. De kwaliteit van het landschap kan hiermee in het geding komen. Van belang is daarom dat de gemeente Dalfsen een handvat heeft om sturing te geven aan de landschappelijke kwaliteit. Het bestaande landschapsontwikkelingsplan (LOP) heeft een looptijd tot en met 2020. Het LOP vormt een hulpmiddel voor het behouden en verbeteren van de kwaliteit van het landschap. De deelgebieden en de ontwikkelingsrichtingen van het nieuwe LOP vormen één van de uitgangspunten voor de nieuwe omgevingsvisie.

Groenstructuurplan

In 2019 wordt het Groenstructuurplan (GSP) vernieuwd. Uitbreiding van nieuwbouwlocaties en biodiversiteit zullen toegevoegd worden. Het nieuwe groenstructuurplan zal integraal onderdeel worden van de omgevingsvisie en -plannen. De financiële gevolgen zijn nog niet bekend omdat besluitvorming nog plaats moet vinden. De verwachting is dat uitvoering van het bijgewerkte GSP gedekt wordt uit de reserve herstructurering openbaar groen vanuit de betreffende grondexploitaties.

Motie Vechtzone Dalfsen

25 maart 2019 is er raadsbreed een motie aangenomen. Deze gaat over het zoeken naar samenwerking tussen provincie, waterschap en gemeente op het gebied van kansen en mogelijkheden voor de Vechtoevers in Dalfsen. Aanleiding hiervoor is het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Feitelijk gaat het hier over het deelgebied Vechtoever zoals opgenomen in de Centrumvisie Dorp aan de Vecht (Dalfsen), aangevuld met de zuidzijde van de Vecht. In de motie is afgesproken dat er een onderzoek plaatsvindt naar de mogelijkheden voor verlegging van de Vecht met daarbij een nevengeul en eventuele verplaatsing van de brug. Dit ten behoeve van waterveiligheid, verkeer en recreatie.

In 2019 start een ambtelijke verkenning voor het organiseren van dit onderzoeks- en samenwerkingsproject, wat naar verwachting in 2020 uitgewerkt zal worden. Deze opgave vraagt ambtelijke inzet en adviseurskosten. Hiervoor wordt budget gevraagd via de eerste bestuursrapportage en deze perspectiefnota.

Beleidsveld 9.4 Wonen en bouwen

Volkshuisvesting

Volgens de meest recente PRIMOS-prognose (2018) neemt het aantal 75-plussers in onze gemeente met circa 1.000 personen (55%) tot 2030 toe. Het in 2018 uitgevoerde woningbehoefteonderzoek geeft aan dat 47% van deze 75-plussers willen verhuizen, waarvan 96% binnen de gemeente Dalfsen. 60% van de 75-plussers is op zoek naar een appartement en 20% naar een patiowoning of bungalow, meestal in de huursector en nabij (op loopafstand van) de voorzieningen.

Het onderzoek vermeldt een tekort van deze woningen in met name de kernen Dalfsen en Nieuwleusen en in mindere mate in Lemelerveld.

Om in deze behoefte van de toenemende groep 75-plussers te kunnen voorzien is het wenselijk c.q. noodzakelijk elke (daarvoor in aanmerking komende) inbreidingslocatie nabij de voorzieningen bij voorkeur voor deze groep te bestemmen. Op basis van de demografische ontwikkelingen, de behoefte-omvang en de beperkte hoeveelheid geschikte locaties dient een hogere bouwhoogte (dan tot nu toe gebruikelijk) te worden overwogen om aan deze opgave te kunnen voldoen.

Financiële mutaties

Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Beleidsveld 1.1 Algemene baten en lasten

1.1.1 Salarissen/sociale lasten

S Nadeel € 570.000

Op dit moment lopen er cao onderhandelingen voor de jaren 2019 en 2020. Het huidige loonbod van de werkgevers is 4,9%, terwijl de bonden 7,5% vragen. Op dit moment is niet bekend, wat deze onderhandelingen opleveren.

In de meerjarenraming is rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 1% van de loonkosten. Naast jaarlijkse indexatie als gevolg van cao ontwikkelingen en aanpassingen sociale lasten, is er sprake van reguliere salarisverhogingen en herwaardering van functies als gevolg van wijzigingen in eisen aan het ambtelijk apparaat.

Voor 2020 is er daardoor sprake van een totaal verwachte stijging van € 570.000.

Onvermijdelijk

1.1.2 Indexering salarissen 1% jaarschijf 2023

S Nadeel € 141.000

In de nieuwe jaarschijf 2023 wordt zoals gebruikelijk rekening gehouden met 1% salarisstijging.

Onvermijdelijk

1.1.3 Indexering verhoging 1% baten 2023

S Voordeel € 80.000

In de nieuwe jaarschijf 2023 wordt in een aantal gevallen rekening gehouden met een opbrengststijging van 1%.

Onvermijdelijk

1.1.5 Verzekeringen (organisatiebreed)

S Nadeel € 53.000

Als gevolg van de aanbesteding voor de eigendommenverzekering en de ontvangen aankondiging voor de verzekering van de tractie is een verhoging van het budget met € 53.000 noodzakelijk.

De verhoging van de te betalen verzekeringspremies wordt veroorzaakt door waarde ontwikkeling, premie stijging en schadeverloop.

We stellen om praktische redenen voor dit bedrag als stelpost op te nemen in dit beleidsveld en vragen uw instemming om dit bedrag te verdelen over de juiste programma's en beleidsvelden middels een administratieve begrotingswijziging.

Onvermijdelijk

1.1.6 Treasury

S Voordeel € 35.000

Dividend

De laatste jaren heeft de BNG een hoger dividend uitgekeerd als waar in de begroting rekening mee werd gehouden. Het is dan ook reëel om het te ontvangen dividend met ingang van 2020 structureel te verhogen met € 35.000.

Rente (te betalen). Voor de jaarschijf 2023 gaan we, als gevolg van gedane aflossingen, € 24.000 minder betalen ten opzichte van de jaarschijf 2022.

Rente (te ontvangen). Voor de jaarschijf 2023 gaan we, als gevolg van gedane aflossingen, € 24.000 minder ontvangen ten opzichte van de jaarschijf 2022.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 1.2 Algemene uitkering

1.2.1 Berging Vliegtuigwrak

I Budgetneutraal

De berging van het vliegtuigwrak bij Millingen zal volledig vergoed worden, € 400.000, via de algemene uitkering (voor meer informatie, zie financiële mutaties, programma 2).

Onvermijdelijk

1.2.2 Algemene Uitkering - decembercirculaire

S Voordeel 2020 € 36.000

2021 € 27.000

2022 € 14.000

2023 € 14.000

In december 2018 is er een decembercirculaire verschenen. Door aanpassingen van de maatstaven is er sprake van een structureel voordeel.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 1.3 Belastingen en heffingen

1.3.1 Bijdrage GBLT

S Nadeel € 15.000

meerjarig zie tabel

De gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van de belastingheffing door GBLT laat voor 2020 een stijging zien van € 22.000. Deze stijging komt bijna geheel door aanpassingen van de ramingen in het kader van CAO-ontwikkelingen en prijsstijgingen als gevolg van stijgende inflatiecijfers. In de begroting was al rekening gehouden met een lichte stijging, er moet daarom € 15.000 bijgeraamd worden in 2020. De verwachting is dat meerjarig de stijging van de gemeentelijke bijdrage lager uitvalt. De bijdrage voor 2021 daalt, vanwege het afronden van het project waarden naar m².

De netto bijdragen voor 2020 en verder bedragen:

Jaar	Netto bijdrage o.b.v. exploitatiebegroting 2019 GBLT	Begrote bijdrage gemeente Dalfsen	Bijramen
2020	447.000	432.000	15.000
2021	445.000	432.000	13.000
2022	460.000	432.000	28.000
2023	474.000	432.000	42.000

Onvermijdelijk

Beleidsveld 1.4 Bestuur

1.4.1 Aanbesteding accountantsdiensten

S Nadeel € 5.000

D.d. 24 oktober 2016 is de accountantscontrole op de jaarrekening voor de boekjaren 2016 t/m 2018, met één jaar als optie tot verlenging, door de raad opgedragen aan BDO Accountants BV. In de openbare vergadering van de raad d.d. 24 september 2018 heeft de raad kennisgenomen van het – overeenkomstig het raadsbesluit van 24 oktober 2016 – tot uitvoering brengen van het optiejaar 2019 voor de accountantscontrole van boekjaar 2019. Aan de raad wordt op korte termijn een voorstel voorgelegd om een nieuwe overeenkomst met BDO Accountants BV aan te gaan - overeenkomstig hetgeen is besproken met de commissie planning en control - voor de boekjaren 2020 en 2021 en optioneel 2022. Gelet op recente marktprijzen en inflatie en vooruitlopend op besluitvorming worden de structurele extra kosten geraamd op € 5.000.

Onvermijdelijk

1.4.2 Verhoging contributie VNG

S Nadeel € 5.000

In verband met een verhoging van de bijdrage aan de VNG vragen wij een extra bedrag te ramen van € 5.000. Afgelopen jaren was er iedere keer een geringe verhoging, miv 2020 komt de totale verhoging boven het grensbedrag van € 5.000 uit.

Onvermijdelijk

1.4.3 Bijdrage GGD

S Nadeel € 17.000

Dit betreft een hogere bijdrage voor de GGD. De bijdrage GGD staat op meerdere programma's geraamd. Voor programma 1 gaat het om een nadeel, voor programma 7 betreft het een voordeel (niet budgetneutraal). Het nadeel loopt per jaar op met ongeveer € 2.000 vanwege indexatie.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 1.5 Burgerzaken

1.5.1 Dienstverlening servicepunt Nieuwleusen en Lemelerveld

S Nadeel € 5.000

Sinds de verhuizing van het gemeentelijk servicepunt naar Kulturhus De Spil is het niet meer mogelijk om de aangevraagde documenten in het servicepunt Nieuwleusen af te halen. Ook in het servicepunt Lemelerveld kunnen geen documenten meer worden afgehaald. De werkplekken in de servicepunten zijn onvoldoende toegerust om te voldoen aan de strenge beveiligingseisen. Om de dienstverlening op peil te houden, met name voor de inwoners van Nieuwleusen en Lemelerveld, hebben wij besloten om de inwoners van de hele gemeente de service te bieden om de aangevraagde reisdocumenten gratis te laten bezorgen.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 1.6 Overhead

1.6.1 Werving en selectie personeel

S Nadeel € 6.000

Een assessment is voor werving en selectie vanaf schaal 10 een selectievoorwaarde. Als gevolg van toename van het aantal vacatures is de inschatting dat het beschikbare budget ontoereikend is voor het jaar 2019 en verder. Voorgesteld wordt een bedrag van € 6.000 bij te ramen. Als gevolg van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zien wij een toename van in-door en uitstroom.

Wens

1.6.2 Onderhoud installaties gemeentehuis

S Nadeel € 30.000

Het onderhoud van de technische installaties in het gemeentehuis wordt opnieuw aanbesteed. De gunning is voorzien in juli 2019. De verwachting is dat aanneemsom aanzienlijk hoger is door de marktwerking. De rekeningcijfers over het jaar 2018 lieten al een overschrijding zien van € 30.000. Reden dat wij voorlopig uitgaan van een structureel hogere last van € 30.000, definitief te bepalen na uitslag gunning aanbesteding.

Onvermijdelijk

1.6.3 Uitvoeringsdocument dienstverlening

Nadeel I € 11.000 S € 13.000

"Digitaal ingediend betekent digitaal afhandelen".

Om hieraan te voldoen is aansluiting op het landelijke Mijnoverheid.nl, gebruik van een Persoonlijk Internet Portaal (PIP) en koppeling bestaande formulierenmodule met JOIN noodzakelijk.

Hier zijn eenmalig en structureel kosten aan verbonden. De eenmalige kosten van € 11.000 worden in 2020 gemaakt. De structurele lasten zijn met ingang van 2020 € 13.000.

Onvermijdelijk

1.6.4 Module Toolkit Informatievoorziening

S Nadeel € 5.000

Uitbreiding van PinkRocade Makelaar Suite met de module Toolkit Informatievoorziening is noodzakelijk. Hiermee is Dalfsen in staat om beter te kunnen sturen op datadistributie en het uitvoeren van ketencontroles tussen verschillende (basis)registraties en taak-specifieke applicaties. De structurele kosten hiervoor worden geraamd op € 5.000.

Onvermijdelijk

1.6.5 Informatiebeveiligingsbeleid

I Nadeel € 10.000

In 2020 zal er een nieuw informatiebeveiligingsbeleid opgesteld dienen te worden, welke dient te zijn afgestemd op de nieuwe Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO). Het vergt extra expertise en kennis om het beleidsdocument op te stellen welke voldoet aan deze nieuwe Baseline.

Grootboek 8040080

Wens

1.6.6 JONG!Dalfsen

S Nadeel € 5.000

Er wordt een structureel bedrag van € 5000 per jaar gevraagd voor JONG!Dalfsen. Op dit moment is er geen budget voor JONG!Dalfsen beschikbaar. Activiteiten die nu worden uitgevoerd, worden bekostigd door diverse eenheden. Om het platform goed neer te zetten en het bereik te vergroten, is budget nodig voor promotie. Daarnaast is er zo ook ruimte voor het bekostigen van initiatieven, ideeën en ontmoetingen van jongeren.

Wens

1.6.7 Arbo- & vitaliteitsplan

S Nadeel € 6.000

Eén van de aandachtspunten uit het bestuursprogramma is het zorgen voor goede arbeidsomstandigheden en faciliteiten die vitaliteit van medewerkers bevorderen.

Op het gebied van vitaliteit kunnen we nog stappen zetten, met name de zorg voor de hoge werkdruk. Om meer en structurele aandacht te geven aan werkdruk en balans werk/privé willen we een vitaliteitscoach inzetten. De meerkosten voor het inzetten van een vitaliteitscoach zijn € 6.000 per jaar.

Wens

1.6.8 Viering van 75-jarige bevrijding

I Nadeel € 10.000

Voor 75-jaar bevrijding krijgen wij van de Provincie Overijssel een incidenteel bedrag van € 10.000 te besteden aan verschillende activiteiten in 2020. De bedoeling is dat de gemeente Dalfsen (en dat geldt ook voor andere gemeenten, cofinanciering) eenzelfde bedrag bijleggen. Wij hebben inmiddels van verschillende partijen veel ideeën gehoord die men wil gaan ontplooiën. De bedoeling is dat de gemeente gaat inventariseren om welke activiteiten het gaat, wat de kosten daarvan zijn en dit doorgeven aan de provincie. De provincie bepaalt dan welke activiteit welk bedrag krijgt. Het is mooi als de gemeente Dalfsen ook een bedrag van € 10.000 kan inzetten voor activiteiten in het kader van 75-jaar bevrijding. Hoe precies de middelen verdeeld gaan worden, wordt bekeken als alle activiteiten bekend zijn.

Wens

1.6.9 Ondersteuning nieuw financieel systeem

I Nadeel € 125.000

Bij het onderdeel investeringen gaan wij in op de vervanging van het financieel systeem. Voor de ondersteuning in dit verband is voor 2020 nog geen budgetaanvraag gedaan. Daarbij gaat het in feite om twee zaken: projectleiding en vrijspelen personele capaciteit voor voorbereiding en implementatie. Binnen de exploitatie kan beperkt ruimte gevonden worden vanwege het feit dat de vervanging met één jaar opschuift. Beknopt overzicht:

A.. Benodigd:

- Projectleiding 2020 € 60.000
- Vrijspelen capaciteit 2020: 150 dagen a € 600 € 90.000
- Totaal benodigd voor bovengenoemde onderdelen (inschatting) € 150.000

B. Beschikbaar:

- Niet benodigde (wel geraamde) hogere exploitatielasten voor 2020 € 25.000

C. Nog benodigd aan dekkingsmiddelen voor projectkosten 2020

€ 125.000

Wens

Beleidsveld 1.7 Overige gebouwen en gronden

1.7.1 Gebouwen algemeen / Molendijk 9

S Nadeel € 24.000

Molendijk 9 betreft het leegstaande politiebureau. De begrote huuropbrengsten van 23.877 per jaar worden niet gerealiseerd. Dit is gemeld in de 1e bestuursrapportage van 2018 maar per abuis niet structureel meegenomen in de perspectiefnota van 2019 - 2023.

Onvermijdelijk

Programma 2 Openbare orde en veiligheid

Beleidsveld 2.1 Openbare orde en veiligheid

2.1.1 Veiligheidsregio

S Nadeel € 41.500

In verband met een indexering voor lonen en prijzen, op basis van de concept-Programmabegroting 2020, dient de gemeentelijke bijdrage voor 2020 en verder aan Veiligheidsregio IJsselland te worden bijgesteld met € 41.500.

Onvermijdelijk

2.1.2 How about You / Obi4Wan

S Nadeel € 5.000

Dit betreft een systeem ten behoeve van het monitoren van social media tijdens rampen crises. Wij vragen in verband met de structurele kosten een bedrag van € 5.000.

Onvermijdelijk

2.1.3 Brandweerkazerne Nieuwleusen 8110120

S Voordeel € 24.000

De brandweerkazerne te Nieuwleusen is per 1 januari 2019 opnieuw in eigendom gekomen van de gemeente. De kazerne wordt nu, evenals de kazernes te Dalfsen en Lemelerveld, verhuurd aan de Veiligheidsregio. Deze huuropbrengsten waren nog niet opgenomen in de begroting.

Onvermijdelijk

2.1.4 Berging vliegtuigwrak

Budgetneutraal

Op 21 december 2018 hebben wij een brief ontvangen van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties om in het kader van het Nationaal Programma Berging vliegtuigwrakken mee te werken aan de berging van een vliegtuigwrak in het buurtschap Millingen.

De totale kosten, naar schatting maximaal € 400.000, worden 100% vergoed (volgens te hanteren richtlijnen). Vergoeding vindt achteraf plaats via de algemene uitkering en dienen dus eerst te worden voorgesloten. In 2019 (via de eerste bestuursrapportage) is hiervan € 10.000 geraamd voor de voorbereidingskosten.

Onvermijdelijk

Programma 3 Beheer openbare ruimte

Beleidsveld 3.1 Openbaar groen

3.1.1 Tractie

S Nadeel € 5.000

De motorrijtuigenbelasting voor de tractie is toegenomen van € 26.500 naar € 31.500

Onvermijdelijk

Beleidsveld 3.2 Verkeer en vervoer

3.1.2 Arrest verharde openbare wegen

S Voordeel € 15.000

Het waterschap legt ons een heffing op voor de openbare ruimte. Sinds 2016 hanteert het Waterschap voor kavels waarop verharding (wegen) voorkomt het hoge tarief op. De Hoge Raad heeft in haar arrest aangegeven dat deze werkwijze onjuist is.

Dit betekent dat de waterschappen ten onrechte de onverharde delen van bermen die bij de openbare weg horen, voor het hoge tarief hebben belast. Het GBLT moet opnieuw - met inachtneming van dit arrest - op de bezwaren (waaronder de onze) beslissen, die onderdeel waren van dit geschil. Voor 2020 en verder gaan wij uit van een lagere aanslag. Op eventuele wijzigingen (bijvoorbeeld tarief wijzigingen) komen wij t.z.t. terug.

Onvermijdelijk

3.1.3 Buurtbuslijnen

S Nadeel € 9.000

De buurtbuslijnen Vechtdal en Vilsteren voorzien al enkele jaren in een belangrijke maatschappelijke behoefte. Het buurtbusvervoer levert in positieve zin een bijdrage aan de ontsluiting van het platteland en daarmee de leefbaarheid van de kleinere kernen.

Er rijden in de gemeente Dalfsen drie buurtbussen, te weten buurtbus Vechtdal, Vilsteren en Salland.

De jaarlijkse financiële bijdrage van de gemeente Dalfsen aan de buurtbussen bedraagt € 9.000.

Hiervoor is tot nu toe geen budget geraamd.

Onvermijdelijk

3.1.4 Herziening wegenlegger

I Nadeel € 50.000

De wegenlegger geeft aan welke wegen openbaar zijn en wie eigenaar en onderhoudsplichtige is.

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om eens in de 10 jaar de wegenlegger te herzien.

We gaan de herziening van de wegenlegger in 2020 starten. Vanwege de complexiteit maar ook de beperkte ambtelijke capaciteit binnen de verantwoordelijke eenheid zijn we voornemens dit project voor een groot deel uit te besteden.

Ook wordt dan de wegenlegger die nu analoog is omgezet naar een digitale versie, waardoor de ontsluiting richting derden een stuk beter wordt.

De kosten voor het hele traject, van digitaliseren van de kaart, tot het afhandelen van ingediende zienswijzen, alsmede de definitieve vaststelling van de legger bedragen o.b.v. een indicatieve offerte van het Kadaster € 50.000.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 3.3 Mutatie reserves

3.3.1 Dekking van structurele uitgaven ten laste van reserves

S Nadeel € 110.000

Vanuit een aantal reserves worden onttrekkingen gedaan voor structurele uitgaven. Dit is uit het oogpunt van goed financieel beleid niet gewenst. Bij de invulling financiële ruimte (begroting 2018) is er een start gemaakt met het oplossen van deze "structurele" onttrekkingen. Zij worden gefaseerd in de exploitatie opgenomen. Voor 2023 betekent dit een nadeel van €110.000.

Onvermijdelijk

Programma 4 Economische zaken

Geen mutaties.

Programma 5 Onderwijs en vrije tijd

Beleidsveld 5.1 Cultuur

5.1.1 Bibliotheek

S Nadeel € 88.000

De bibliotheek had in het verleden een relatief groot eigen vermogen. Er is daarom een aantal jaren gelden gekort op de subsidie. In de periode 2014-2018 heeft de bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen jaarlijks € 87.653 aangevuld op de subsidie vanuit de eigen reserves. Inmiddels is het eigen vermogen zodanig verlaagd dat de begroting niet meer sluitend te maken is. Dit betekent een nadeel van € 87.653 per jaar.

Het nieuwe bibliotheekbeleid wordt in 2019 vastgesteld. In het beleidsplan worden verschillende scenario's geschetst waarvan één budgetneutraal (uitgaande van de huidige subsidie aangevuld met de eerder gekorte € 87.653). Het is nog niet bekend voor welk scenario gekozen zal gaan worden.

Afhankelijk van deze keuze is er meer geld nodig dan dat is opgenomen in de huidige begroting.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 5.2 Kulturhusen

5.2.1 De Spil

S programma 5 Nadeel € 4.000

In 2018 is de Spil in gebruik genomen. Om de exploitatie juist in de gemeentelijke begroting te zetten, is een aantal mutaties nodig. De mutaties gaan over diverse programma's heen. Per saldo levert deze mutatie een nadeel op van afgerond € 4.000.

Dit bedrag is ook meegenomen in de perspectiefnota 2020-2023.

De bijstellingen van de budgetten worden via het hoofdstuk "Technische aanpassingen" in de juiste programma's opgenomen. Daar is ook een tabel weergegeven voor de leesbaarheid.

Onvermijdelijk

5.2.2 Subsidie kulturhusen

S Nadeel 2020 € 8.000

S Nadeel 2021 € 18.000

S Nadeel 2022 e.v. € 27.000

Er zijn vijf gesubsidieerde kulturhusen in de gemeente Dalfsen. Hier wordt op verschillende manieren subsidie aan verleend. Dit geldt ook voor de sporthal in Lemelerveld (Sportbelangen). Daarnaast worden er ruimten gehuurd door de gemeente in de kulturhusen. Zowel de subsidie als de huurlasten worden geïndexeerd. Hier is geen rekening mee gehouden in de meerjarige begroting. Na verloop van tijd ontstaat hierdoor bovenstaand tekort op de begroting.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 5.3 Onderwijs

5.3.1 Peuteropvang en VVE

S Nadeel € 16.000

Ten aanzien van VVE zijn gemeenten verplicht om 10 uur VVE per week aanbod te faciliteren via voorscholen. Dit wordt over drie dagdelen aangeboden. Het derde dagdeel betaalt de gemeente.

De verwachting is dat per januari 2020 het Rijk het aantal uren per week op 16 uur bepaalt. We ontvangen hier meer Rijksgelden voor. Tegelijkertijd ontvangen we de totale verhoging van het Rijk om hier uitvoering aan te geven verspreid over vier jaar en is dit niet toereikend.

Om het vierde dagdeel te bekostigen hebben we vanaf 2020 € 32.000 nodig. Het is twijfelachtig hoeveel ouders gebruik gaan maken van het 16-urige aanbod. Ervaringen van gemeenten met dit aanbod zijn wisselend. Het lijkt dat bestaande ouders niet gebruik maken van het volledige 16-urige aanbod, nieuwe ouders lijken daar meer toe geneigd. Vooralsnog gaan we uit van een nadeel van € 16.000

Onvermijdelijk

Beleidsveld 5.4 Recreatie en toerisme

5.4.1 Beheer en onderhoud fiets- en wandelnetwerken

S Nadeel € 8.000

Routes zijn het middel voor bewoners en bezoekers voor het beleven van Dalfsen als vrijetijdseconomie. De kwaliteit van de routes in de routenetwerken beïnvloeden de ervaring van gebruikers en vormen in de klantreis een belangrijke schakel voor de tevredenheid. Het fiets- en wandelnetwerk in Dalfsen maken onderdeel uit van het landelijke fietsknooppuntensysteem en provinciale wandelnetwerk. De routes van de netwerken zijn grensoverschrijdend. Omdat de routes niet stoppen bij de gemeentegrens werkt de gemeente Dalfsen voor beheer en onderhoud samen met de gemeenten Ommen, Hardenberg, Staphorst, Zwolle, Zwartewaterland, Kampen en Steenwijkerland. de gemeenten financieren gezamenlijk het beheer en onderhoud. Vanaf 2020 vervalt de financiële bijdrage van de provincie voor beheer en onderhoud. Het is voor het routebureau op dit moment niet haalbaar de basis op orde te houden en te blijven voldoen aan de hoge kwaliteitsstandaard die de afgelopen jaren gezamenlijk met de gemeenten is neergezet. In de huidige situatie (2016 - 2019) is enkel ruimte voor het vervangen van borden en panelen bij vernieling.

De structureel hogere bijdrage vanaf 2020 tot en met 2023 geldt voor zowel fietsen als wandelen. Naast extra dekking (vanwege het wegvallen van de provinciale bijdrage) is het wenselijk dat het routebureau pro-actief kan handelen en (in een vroeg stadium) op de hoogte is van wijzigingen en werkzaamheden die op en rond routes plaatsvinden. Alleen zo kan het routenetwerk doorontwikkeld worden. Het doorontwikkelen bestaat uit het toevoegen van nieuwe routes en verduurzaming van materialen. Het wandelnetwerk is thematisch opgebouwd en kan verrijkt worden met rondjes vanuit lokale initiatieven. Daarvoor is dan wel afstemming noodzakelijk met bijvoorbeeld plaatselijk belang, musea e.d.

Voor de gemeente Dalfsen bedragen de lasten € 23.000 over de jaren 2020 tot en met 2023. Dat is hoger dan het huidige budget van € 15.000.

Vanuit de huidige samenwerking met het routebureau (geldt ook voor de andere gemeenten) is uitvoering onvermijdelijk.

Onvermijdelijk

5.4.2 Passantenhaven

S Nadeel: € 7.000

De bemensing voor de passantenhaven en de bediening van de brug is een seizoensgebonden activiteit. Deze brugbediening is voor onze gemeente een verplichting en opgenomen binnen de afspraken met de provincie. De afgelopen jaren zijn de inhuurkosten voor de bemensing gestegen. De mensen zijn een eerste aanspreekpunt voor de passanten die gebruik maken van de haven maar onderhouden ook het havengebied. De kosten voor de inhuur zijn in de afgelopen jaren gestegen met € 12.000 De opbrengsten zijn de afgelopen jaren gestegen met € 5.000

Onvermijdelijk

Beleidsveld 5.5 Sport

5.5.1 Zwembad Gerner

S Voordeel 2020 tm 2022 € 5.000

Jaarlijks maken we kosten voor de bronbemaling bij zwembad Gerner ivm het leegpompen van het bad. Door het toepassen van een nieuwe werkwijze rond reiniging en inspectie is deze bronbemaling niet meer jaarlijks nodig, maar eens per vier jaar. Het budget van € 5.000 kan daarom voor drie jaar komen te vervallen.

Wel blijft het noodzakelijk om 1 keer in de 4 jaar een volledige inspectie uit te voeren. In dat betreffende jaar is het bedrag wel nodig en zal het worden opgenomen in de begroting.

Onvermijdelijk

Programma 6 Inkomensondersteuning

Beleidsveld 6.1 Inkomen

6.1.1 Vangnetuitkering

S Nadeel € 66.000

Het toegekende voorlopige bedrag (o.b.v. beschikking voorjaar 2019) van de rijksbijdrage voor 2019 is € 89.745 hoger dan vooralsnog in de begroting is opgenomen. Naar verwachting zal in 2019 e.v. weer sprake zijn van een tekort voor de uitvoering van de Participatiewet. Het uitkeringenbestand wordt gekenmerkt door een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor meer en langduriger inspanningen benodigd zijn voor uitstroom. Daarnaast stijgt het aandeel doelgroepen waarvoor loonkostensubsidies worden verstrekt. Deze groep heeft ook na uitstroom uit de uitkering, begeleiding nodig. De uitvoeringskosten zullen daarmee ook in 2019 e.v. naar verwachting hoger zijn dan de rijksbijdrage. Gezien de wijzigingen in de voorwaarden voor de Vangnetuitkering, bedraagt het eigen risico geen 5% maar 7,5%. Waar mogelijk wordt voor het restant een beroep op de vangnetuitkering gedaan.

Voorgesteld wordt de onderstaande mutaties te verwerken, waarbij dit totaal leidt tot een nadeel van € 66.000:

Onvermijdelijk

Omschrijving	voordeel	nadeel	saldo
Rijksbijdrage	89.745		89.745
Ontvangsten		53.000	-53.000
Hogere uitgaven PW		345.589	-345.589
Vangnetuitkering	242.820		242.820
Eigen aandeel			-66.024

6.1.2 Stijging aandeel statushouders in uitkeringenbestand

Budgetneutraal

Vanwege de verwachte ontwikkelingen rondom de taakstelling en gezinssamenstelling van statushouders, is een toename van het aantal uitkeringen ten behoeve van statushouders te verwachten. De inschatting is dat dit resulteert in een jaarlijkse instroom van 5 uitkeringen. Voorgesteld wordt de begroting met € 75.000 bij te verhogen (van € 346.000 plus € 75.000 is € 421.000. Dit heeft geen financiële consequenties omdat de vangnetuitkering met hetzelfde bedrag verhoogd wordt. Zie tekst onder kopje Vangnetuitkering (het maximale eigen aandeel is daar al meegenomen, waardoor iedere verhoging vergoed wordt door de vangnetuitkering). De vangnetuitkering wordt dus € 243.000 plus € 75.000 is € 318.000.

Onvermijdelijk

6.1.3 Bijstand Zelfstandigen (BBZ)

S Nadeel € 6.000

De ontvangsten gerelateerd aan de BBZ zijn de afgelopen jaren lager dan begroot. Ook wordt de afgelopen jaren minder dan begroot uitgegeven aan advieskosten. Per saldo wordt voorgesteld de begroting met € 6.000 bij te ramen.

Onvermijdelijk

Programma 7 Sociaal domein

Beleidsveld 7.1 Jeugdzorg

7.1.1 Maatwerkdienstverlening 18- PGB

S Nadeel tussen de € 0 – € 130.000

De toename van het gebruik van Pgb's is in lijn met de algemene stijging van het gebruik van jeugdhulp. Van het totaal van € 5.9 miljoen voor Jeugd zouden we € 715.000 voor Pgb's (stijging van € 65.000) moeten begroten als de uitgaven dezelfde blijven als in 2018. Als de stijging zich doorzet zoals hij dat afgelopen jaren gedaan heeft, zal de raming maximaal € 780.000 moeten zijn om de kosten te kunnen dekken.

Onvermijdelijk

7.1.2 Maatwerkdienstverlening 18- individuele zorg

S Nadeel tussen de € 0 - € 1.200.000

De toename van het gebruik van jeugdhulp is met name zichtbaar bij de zorg in natura die we inkopen via de regio. Van het totaal van € 5.9 miljoen voor Jeugd zouden we € 5.200.000 voor Zorg in natura (ZIN, stijging met € 700.000) moeten begroten als de uitgaven dezelfde blijven als in 2018. Als de stijging zich doorzet zoals hij dat afgelopen jaren gedaan heeft, zal de raming maximaal € 5.700.000 moeten zijn om de kosten te kunnen dekken.

Onvermijdelijk

7.1.3 Programmaplan jeugdzorg

Budgetneutraal

De kosten voor jeugdzorg zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Van deze kostenstijging is een analyse gemaakt. Als vervolg op deze analyse wordt een programmaplan jeugdzorg opgesteld en uitgevoerd, waarbij gekeken wordt hoe er meer grip kan worden verkregen op de indicatiestellingen en daarmee op de kosten. Dit betekent niet dat hiermee de kosten voor jeugdzorg zullen afnemen. Dit is namelijk ook afhankelijk van externe factoren, die niet altijd door ons beïnvloedbaar zijn.

De incidentele kosten voor het opstellen en uitvoeren van dit programmaplan bedragen € 140.000.

Voorgesteld wordt om deze lasten te dekken uit de reserve sociaal domein. Deze kosten zijn gebaseerd op tarieven voor externe inhuur, in verband met de tijdelijkheid van deze opdracht. Voor 2019 wordt in de eerste bestuursrapportage extra budget gevraagd van € 47.000. De overige € 93.000 wordt hierbij meegenomen.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 7.2 Lokale toegang

7.2.1 Sociale recherche

S Nadeel € 8.000

Onderzoek naar rechtmatigheid door de sociale recherche was voorheen alleen begroot via programma 6 inkomensondersteuning. Sinds 2019 is in de begroting ook rekening gehouden met uitgaven van € 10.000 vanuit de Wmo. Dit budget blijkt niet toereikend. De werkelijke kosten voor de Wmo komen uit op € 18.000 per jaar.

Onvermijdelijk

7.2.2 Veilig Thuis

S Nadeel € 15.000

In 2020 zijn er extra kosten voor extra formatie voor medewerkers van Veilig Thuis IJsselland, voor de zelfstandige stichting, voor de vertrouwensarts en gedragswetenschapper. De extra kosten zijn nodig vanwege de gestegen aanmeldingen bij Veilig Thuis.

Daarnaast vindt er een indexatie plaats voor subsidies aan Veilig thuis IJsselland, Kadera en Centrum seksueel geweld (prognose indexatie: 2.5%) Op basis hiervan is de verwachting dat de bijdrage aan Veilig Thuis (etc) in 2020 komt uit op € 101.000

Onvermijdelijk

Beleidsveld 7.4 Preventie

7.4.1 Subsidies Welzijn en voorveld organisaties

S Nadeel € 30.000

Vanuit Samenkracht en Burgerparticipatie worden diverse subsidies verleend op het gebied van welzijn. De grootste subsidie is die voor Saam Welzijn. De subsidies zijn veelal bestemd voor dekking van personele kosten. Daarin hebben we te maken met CAO verhogingen. Bij de subsidiebeschikkingen gaan we uit van een verhouding van 80% personele kosten bij dienstverlenende organisatie. Om in de toekomst voldoende budget beschikbaar te hebben is het raadzaam 80% van het budget voor dit programma met 2% te verhogen.

Onvermijdelijk

7.4.2 Lang leve thuis

S Nadeel € 20.000

I Nadeel 2020 € 50.000

Voor toelichting zie ontwikkelingen. De verwachting is dat dit project € 20.000 structureel kost en € 50.000 incidenteel voor ontwikkeling en aanschaf materiaal.

Wens

Beleidsveld 7.5 Publieke gezondheid

7.5.1 GGD-Volksgezondheid

2020 Voordeel € 87.000

2021 Voordeel € 69.000

2022 Voordeel € 51.000

2023 Voordeel € 33.000

De gemeentelijke bijdrage aan de GGD (op basis van inwoneraantal) betreft voor het grootste deel taken op het gebied van publieke gezondheid (programma 7) voor 2020 € 995.695. De bijdrage voor bestuurlijke taken wordt ook deels opgenomen in programma 1 (bestuurlijke samenwerking) € 95.598. In beide programma's was hiervoor de raming opgenomen, waardoor in programma 7 nu een voordeel ontstaat. Dit voordeel loopt jaarlijks af met € 18.000 in verband met indexatie.

Onvermijdelijk

7.5.2 Preventief gezondheidsbeleid

I Nadeel € 50.000

In 2017 is de nota publieke gezondheid 2017-2021 vastgesteld. Onderdeel van deze nota was een uitvoeringsagenda publieke gezondheid en alcohol matiging voor de eerste twee jaar. Voor dit uitvoeringsprogramma is € 80.000 per jaar beschikbaar gesteld. In de tweede helft 2019 vindt evaluatie van het uitvoeringsprogramma publieke gezondheid plaats, waarna een uitvoeringsprogramma voor 2020 en 2021 wordt opgesteld. Middelen hiervoor moeten nog beschikbaar worden gesteld. Voor dit moment wordt verwacht dat hiervoor € 50.000 per jaar benodigd is.

Wens

Beleidsveld 7.6 WMO

7.6.1 Stijging cliënten Hulp bij het Huishouden (HH)

S Nadeel € 150.000

Zowel bij de maatwerkvoorziening als de algemene voorziening voor de Hulp bij het Huishouden is de afgelopen jaren een stijging te zien van het aantal cliënten die deze voorziening nodig heeft (eerste helft 2017, 486, tweede helft 2018, 540). Daarnaast zijn de tarieven voor de HH verhoogd i.v.m. een nieuwe CAO. Op basis van de AMvB reële kostprijs Wmo hebben wij de kostprijzen voor de HH moeten verhogen.

Op basis van de stijging van de afgelopen jaren en de tariefverhoging, is een nieuwe berekening gemaakt van de te verwachten kosten.

Onvermijdelijk

7.6.2 Invoering abonnementsstarief algemene voorziening HH **S Nadeel € 140.000**

De eigen bijdrage van maximaal € 19 per maand voor een maatwerkvoorziening Wmo, gaat in 2020 ook gelden voor duurzame algemene voorzieningen. Voor de gemeente Dalfsen is dit van toepassing op de algemene voorziening Hulp bij het Huishouden (HH). Hiervoor betalen inwoners op dit moment nog € 66,00 per 4 weken. Op basis van de huidige aantallen cliënten (eind 2018) en de verwachte instroom (aanzuigende werking) verwachten wij een tekort van € 280.000 op jaarbasis. Gedeeltelijke compensatie wordt verwacht, is echter nog niet bekend hoeveel dat zal zijn. We gaan hierbij uit van 50%.

Onvermijdelijk

7.6.3 Wmo begeleiding **S Nadeel € 340.000**

De afgelopen jaren is een stijging te zien van het aantal cliënten (2016, 252 cliënten, 2018, 305 cliënten) dat Wmo-begeleiding nodig heeft.

Gelet op toenemende groep ouderen in de gemeente Dalfsen en de ontwikkeling dat dagbesteding steeds vaker wordt ingezet ter ontlasting van de mantelzorger is er extra budget nodig om deze kosten ook in de toekomst op te kunnen vangen.

Onvermijdelijk

7.6.4 Woningaanpassingen **S Nadeel € 30.000**

Wij zien de laatste jaren een toename in de uitgaven voor trapliften en woningaanpassingen. Door goede inkoopafspraken - met scherpe inkooprijzen - zijn de kosten per traplift afgenomen. Het aantal verstrekte trapliften is wel toegenomen. Ook is de laatste jaren vaker ingezet op woningaanpassingen, zodat iemand langer zelfstandig thuis kan blijven wonen. Doordat mensen pas een Wet langdurige zorg (Wlz) indicatie krijgen wanneer ze 24-7 zorg nodig hebben, wordt het beroep op de Wmo als voorliggende voorziening groter.

Onvermijdelijk

7.6.5 Rolstoelen **S Nadeel € 70.000**

Wij zien de laatste jaren een verdubbeling in de verstrekking van het aantal hand bewogen en elektrische rolstoelen. Een diepgaande analyse volgt. Door goede inkoopafspraken - met goede prijs-kwaliteitverhouding - zijn de kosten niet verdubbeld, maar nemen door de stijging van het aantal cliënten dat een rolstoel nodig heeft wel toe.

Onvermijdelijk

7.6.6 Tekort maatschappelijke opvang **S Nadeel € 22.000**

Regiogemeenten IJssel-Vecht hebben bestuurlijk ingestemd (oktober 2018) om vanaf 2020 extra te zullen bijdragen aan de kosten van de maatschappelijke opvang De Herberg. Hiermee wordt de continuïteit van De Herberg gegarandeerd. Voor de gemeente Dalfsen komt dit neer op een bijdrage van ongeveer € 22.000 per jaar.

Onvermijdelijk

7.6.7 Wegvallen inkomsten overeenkomst afkoop regresrecht **S Nadeel € 18.000**

Vanaf 2019 ontvangen gemeenten geen tegemoetkoming meer vanuit het regresrecht (werkgevers die kosten maken voor zieke werknemers, kunnen deze volgens het regresrecht verhalen op de veroorzaker van de ziekte of handicap), omdat de overeenkomst tussen VNG en het Verbond van Verzekeraars door het Verbond is opgezegd. De gemeente Dalfsen ontving een tegemoetkoming van € 18.000 per jaar. Kosten die vanuit de Wmo vergoed moesten worden in geval van een ongeval, konden dan niet op de aansprakelijkheidsverzekeraar verhaald worden. Vanaf 2019 zullen gemeenten zelf de kosten -voor aan nieuwe regrescliënten toegekende voorzieningen- bij de aansprakelijkheidsverzekeraar moeten verhalen.

Onvermijdelijk

7.6.8 Vrijval beschermd wonen

I Voordeel 2020 € 315.000

Centrumgemeente Zwolle ontvangt vanaf 2015 de financiële middelen voor Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang van het rijk en heeft voor het afdekken van risico's een reserve gevormd vanuit de niet benodigde middelen. Door de financiële resultaten over de afgelopen jaren en de te verwachte resultaten in de periode 2018-2020, wordt door de regio het risico lager ingeschat dan voorheen. In regio verband is afgesproken geen centrale risico reserve binnen het samenwerkingsverband aan te houden, maar deze verantwoordelijkheid bij de gemeenten te beleggen. Hierdoor ontstaat een vrijval van te verwachten financiële middelen ten gunste van de gemeente Dalfsen van € 315.030 voor 2020.

Vanaf 2021 ontvangt de gemeente Dalfsen rechtstreeks een budget voor beschermd wonen. Het is nog onduidelijk wat de financiële consequenties zijn vanaf 2021.

Onvermijdelijk

Diverse beleidsvelden

Div. Structurele formatie Sociaal Domein

S Nadeel € 187.000

Afgelopen jaren is, in verband met de nieuwe taken voor het sociaal domein, veelal gewerkt met tijdelijk personeel. Om de kwaliteit en continuïteit in de organisatie te borgen dient deze tijdelijke formatie deels omgezet te worden in structurele formatie. Zie memo Formatie Maatschappelijke Ondersteuning die onlangs aan de raad is verstrekt.

De totale vraag aan structureel personeel bedraagt € 515.000. Voor een deel kan hiervoor dekking gevonden worden binnen het budget arbeidsparticipatie (€ 100.000) en vanuit de knelpunten personeel wordt € 130.000 ingezet. Nog benodigd € 285.000.

In deze formatie-aanvraag zitten twee gewenste functies. Het gaat om de beleidsmedewerker Kunst, cultuur en oudheidkunde, € 63.000. Bij vaststelling van het nieuwe beleid zal deze aanvraag meegenomen worden. Daarnaast gaat het om de buurtsportcoach, € 35.000. De aanvraag hiervan kan ook later plaatsvinden. Vanuit het rijk wordt er voor de buurtsportcoach compensatie voorzien van € 10.000.

Onvermijdelijk

Programma 8 Duurzaamheid en milieu

Beleidsveld 8.4 Milieu

8.4.1 Risicoanalyse fysieke leefomgeving

I Nadeel € 15.000

Het opstellen van een nieuwe risicoanalyse voor de fysieke leefomgeving (Overijssel-breed) kent twee soorten kosten: voor de projectbegeleiding en voor de aanschaf van de risicoanalyse (tool). De kosten voor projectbegeleiding kunnen binnen de huidige budgetten opgevangen worden. De kosten voor aanschaf van de risicoanalyse zijn lastig in te schatten. Dit is namelijk afhankelijk van een aanbesteding en een nog te bepalen verdeelsleutel binnen de Overijsselse deelnemers. In plaats van een nader in te vullen PM-post wordt voor 2020 een bedrag geraamd van € 15.000. Indien nodig kan dit bij de bestuursrapportages in 2020 naar boven of beneden bijgesteld worden.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 8.5 Riolering

8.5.1 Nieuwe ontwikkelingen GRP

Budgetneutraal

In verband met achterblijvende initiatieven op het gebied van klimaatadaptatie in het verleden hebben wij het budget voor nieuwe initiatieven in het verleden verlaagd. Vanuit de bij belangrijke ontwikkelingen beschreven klimaatontwikkelingen gezien, willen wij meer werk maken van klimaattechnische aanpassingen en onze inwoners stimuleren daarop in te zetten. Te denken valt aan het stimuleren van vergroenen van tuinen of afkoppelen van regenpijpen. De in het GRP hiervoor beschikbare middelen willen we hiervoor activeren en de begroting voor nieuwe ontwikkelingen op niveau brengen. Daartoe willen we met ingang van 2019 het budget conform GRP inzetten. De lasten van € 45.000 komen ten laste van de voorziening riolering derhalve budgetneutraal.

Onvermijdelijk

Programma 9 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Beleidsveld 9.2 Monumenten en archeologie

9.2.1 Monumenten

I Nadeel € 10.000

De Emmanuelparochie Heilig Hart van Jezus in Lemelerveld heeft een subsidieaanvraag voor herstel van het voegwerk van de kerktoren ingediend.

Voor monumenten met een maatschappelijke functie en een inhoud van meer dan 1.000 m³ kunnen wij afwijken van het gebruikelijke percentage van 30% van de subsidiabele kosten en het maximum subsidiebedrag van € 4.500 en een hoger subsidiebijdrage toekennen nadat u hiermee heeft ingestemd.

De subsidie bedraagt (zoals voorheen bij aanvragen op grond van dit artikel) 10% van de subsidiabele kosten. De kosten zijn geraamd op ruim € 101.000. Wij verzoeken wij u hiervoor een budget van € 10.000 beschikbaar te stellen.

Onvermijdelijk

9.2.2 Archeologie

I Nadeel € 25.000

In 2020 dient de (begin 2017 vastgestelde) beleidsnota met bijbehorende beleidskaart opnieuw te worden geëvalueerd en geactualiseerd. Bij vaststelling van de eerste beleidsnota is de raad toegezegd het beleid en de kaart éénmaal per 4 jaar te actualiseren. Op deze wijze beschikken wij bij de uitvoering van deze taak over actueel beleid en een beleidskaart waarop alle vondsten en onderzoeken zijn verwerkt.

Voor het (her)schrijven van het beleid en bijwerken van de kaart verzoeken wij u een bedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen. Indien nodig kan dit uitgesteld worden tot uiterlijk 2024

Wens

9.2.3 Cultureel Erfgoed

I Voordeel € 8.500

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed heeft voor zowel de Westermolen als molen Fakkert een instandhoudingssubsidie afgegeven van € 4.500 per jaar voor de jaren 2019 t/m 2024. Voor de Westermolen was hiervoor € 432 per jaar geraamd, voor molen Fakkert was geen instandhoudingssubsidie geraamd.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 9.3 Ruimtelijke ordening

9.3.1 Motie Vechtzone Dalfsen

I Nadeel € 35.000

Op 25 maart 2019 is er raadsbreed een motie aangenomen. Deze gaat over het zoeken naar samenwerking tussen provincie, waterschap en gemeente van kansen en mogelijkheden voor de Vechtoevers in Dalfsen. Aanleiding hiervoor is het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Feitelijk gaat het hier over het deelgebied Vechtoever zoals opgenomen in de Centrumvisie Dorp aan de Vecht (Dalfsen), aangevuld met de zuidzijde van de Vecht. In de motie is afgesproken dat er een onderzoek plaatsvindt naar de mogelijkheden voor verlegging van de Vecht met daarbij een nevengeul en eventuele verplaatsing van de brug. Dit ten behoeve van waterveiligheid, verkeer en recreatie.

In 2019 start een ambtelijke verkenning voor het organiseren van dit onderzoeks- en samenwerkingsproject, wat naar verwachting in 2020 uitgewerkt zal worden. Deze opgave vraagt ambtelijke inzet en adviseurskosten. In eerste instantie wordt hiervoor € 50.000 gevraagd, voor 2019 € 15.000 en voor 2020 € 35.000.

Onvermijdelijk

Beleidsveld 9.4 Wonen en bouwen

9.4.1 Softwarekosten Digitaal Stelsel Omgevingswet

S Nadeel € 7.500 2020

S Nadeel € 9.000 2021 e.v.

I Nadeel € 9.500 2021 e.v.

Om goed aan te kunnen sluiten om het Digitaal Stelsel Omgevingswet, moet Dalfsen nieuwe software aanschaffen voor VTH en RO Plannen. De licentiekosten voor deze software zijn hoger dan de huidige licentiekosten. Daarnaast zullen de oude en nieuwe systemen een aantal jaar naast elkaar moeten blijven draaien, zodat de huidige bestemmingsplannen, naast de nieuwe regelgeving ook nog te raadplegen zijn. Zodra het nieuwe Omgevingsplan gereed is, kunnen de diverse systemen komen te vervallen en zullen de structurele kosten weer omlaag gaan. Voor 2020 verwachten we een structurele kostenstijging tov de huidige situatie van € 7.500, voor 2021 een stijging van € 18.500 tov de huidige situatie. Wij verwachten dat vanaf 2022 de extra lasten zullen stabiliseren op € 9.000.
Onvermijdelijk

Investeringsplan

4.1 Actualisatie jaarschijf 2019

De aangeleverde mutaties in investeringen voor het jaar 2019 zijn in onderstaand overzicht weergegeven en worden daarna per onderdeel toegelicht.

Omschrijving	Was	Wordt	Toelichting
Programma 1			
Upgrade kamers bestuursgedeelte	-	25.000	
Vervanging financieel pakket	200.000	-	Geen budgettaire gevolgen (zie hieronder)
Programma 3			
Jagtlusterallee	-363.000	-600.000	Verhoging subsidie
Bossingschaar buitengebied	25.000	-	Vervalt, uitstel 5 jaar
Ford Transit Connect 3-VHB-99	30.000	46.500	Elektrificeren voertuig,2020
Mitsubishi Fuso 6-VPH-55	54.000	-4.000	Aanschafwaarde valt lager uit
Mitsubishi Fuso 6-VHZ-70	54.000	-5.000	Aanschafwaarde valt lager uit
Renault master wijkteam buitengebied	41.000	-	Uitstel tot 2023
Programma 5			
Revisie fiets- en wandelnetwerken	-	85.000	Groot onderhoud/vervanging
Programma 8			
Overgang Omgevingsdienst,VTH applicatie	27.500	-	Doorschuiven naar 2021
	-		
Programma 9			
Vorbereidingskrediet Oosterdalfsen II	-	75.000	Budgetneutraal Grex

Het effect van bovenstaande investeringen op de afschrijvingen wordt in onderstaande tabel weergegeven.

(bedragen in euro's; - = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Kapitaallasten				
Gevolgen mutaties jaarschijf 2019	14.000	14.000	8.000	8.000
Mutatie meerjarenperspectief 2020-2023	14.000	14.000	8.000	8.000

Upgrade kamers bestuursgedeelte

Het college loopt alle lange tijd aan tegen de gebrekkige functionaliteit, het gebruiksgemak en de representativiteit van drie ruimtes in het bestuursgedeelte: de B&W-kamer, de instructiekamer en de kamer van de burgemeester. Een eerste plan van een architect is door het college te ingrijpend en daarmee te duur bevonden. Wel dienen er aanpassingen te komen van meubilair, stoffering en audiovisuele middelen. Een aantal sobere, maar functionele aanpassingen volstaan.
Wens

Vervanging financieel pakket

In het investeringsplan 2019-2022 is voor 2019 een investering van € 200.000 geraamd voor de vervanging van het financieel pakket. Het lag in de bedoeling het nieuwe financieel pakket met ingang van 1 januari 2020 in gebruik te nemen. Hierop doen zich twee mutaties voor:

- Binnen het huidige contract doet zich de mogelijkheid voor om het gebruik van het huidige pakket nog iets verlengen, waardoor de vervanging met één jaar uitgesteld kan worden. Hierdoor komt tevens meer tijd beschikbaar voor een goede selectie en inrichting van het nieuwe pakket;

Met het shared service centrum ONS is overleg gevoerd over de eisen die vandaar uit gesteld worden aan de nieuwe applicatie. Daar waar wij nog uitgingen van 'draaiende op een eigen server', stelt ONS als voorwaarde dat het nieuwe pakket in de cloud moet draaien. Ofschoon de marktonderzoeken nog moeten starten, leidt dit naar alle waarschijnlijkheid tot een gebruiksvorm die geen investering van Dalfsen vraagt, maar waarbij jaarlijkse een gebruiksrecht aan de leverancier moet worden voldaan. De afschrijving van de investering kan derhalve worden omgezet naar exploitatielast (budgettair neutraal).

Jagtlusteralee

Voor de Jagtlusteralee is in het voortraject rekening gehouden met een provinciale bijdrage van € 363.000. Voor het project zijn twee subsidies toegekend, met een totaalbedrag van € 600.000. Afhankelijk van de werkelijke kosten kan de provinciale bijdrage lager worden vastgesteld. De extra subsidie van € 237.000 zorgt ervoor dat de structurele kosten € 9.500 lager worden.

Bossingelschaar buitengebied

De vervanging van de bossingelschaar wordt 5 jaar uitgesteld. Na het uitvoeren van groot onderhoud verwachten wij dat kwaliteit en bruikbaarheid van dien aard zal zijn dat uitstellen van de vervanging verantwoord is. Te zijner tijd wordt de bossingelschaar weer in het investeringsplan opgenomen.

Ford Transit Connect 3-VHB-99

In het kader van de duurzaamheidsuitgangspunten welke door de raad zijn vastgesteld, wordt bij iedere vervanging van een gemeentelijk voertuig opnieuw gekeken wat de beste mogelijkheden zijn t.a.v. de aandrijving. Uitgangspunt daarbij is dat wij de huidige voertuigen zoveel mogelijk elektrificeren of minimaal kiezen voor hybride systemen wanneer deze beschikbaar zijn in de markt. Ook voor dit voertuig zien wij deze mogelijkheden, echter deze komen pas eind 2019 beschikbaar op de markt. Deze duurzame keuze brengt op dit moment nog wel extra kosten met zich mee. Om die reden vragen wij verhoging van het investeringsbedrag. Daarnaast stellen wij voor om de investering te verplaatsen naar de jaarschijf 2020 aangezien de vraag naar dit soort voertuigen de levertijden doet oplopen waardoor levering in 2019 niet meer mogelijk zal zijn.

De verhoging van het krediet en de verhoging van de afschrijvingslast worden meegenomen in de perspectiefnota.

Mitsubishi Fuso 6-VPH-55

Opdracht voor levering vervangend voertuig is verstrekt. De aankoop van het voertuig (inclusief de niet verrekenbare btw) komt uit op € 50.000. Het beschikbaar gestelde krediet van € 54.000 kan daarom met € 4.000 worden afgeraamd. De aframing van het krediet en de verlaging van de afschrijvingslast wordt verwerkt in perspectiefnota.

Mitsubishi Fuso 6-VHZ-70

Opdracht voor levering vervangend voertuig is verstrekt. De aankoop van het voertuig (inclusief de niet verrekenbare btw) komt uit op afgerond € 49.000. Het beschikbaar gestelde krediet van € 54.000 kan daarom met € 5.000 worden afgeraamd. De aframing van het krediet en de verlaging van de afschrijvingslast wordt verwerkt in perspectiefnota.

Renault master wijkteam buitengebied

De vervanging van dit voertuig wordt 4 jaar uitgesteld. De kwaliteit en inzetbaarheid van het voertuig is van dien aard dat uitstellen van de vervanging verantwoord is. De aframing van het krediet in 2019 en het opnieuw opvoeren in de investeringsplanning, jaarschijf 2023, wordt meegenomen in de perspectiefnota.

Revisie fiets- en wandelnetwerken

Het fiets- en wandelnetwerk vergt groot onderhoud. Dit is nodig om deze bestaande fysieke routestructuren in stand te houden. Hierbij gaan wij een deel van de routepaaltjes en informatieborden vervangen en actualiseren. Voor een uniforme uitstraling in heel Overijssel wijzigt het formaat van de panelen en de huisstijl van de panelen met nieuwe cartografische ondergrond. De teksten op de informatieborden worden in Nederlands, Duits en Engels uitgevoerd.

De gemeenten Dalfsen, Ommen en Hardenberg hebben het routebureau van MarketingOost gevraagd om een begroting voor dit groot onderhoud. Op basis van deze Vechtdal - begroting "Revisie fiets-en wandelnetwerken" moet rekening worden gehouden met incidentele lasten. Het aandeel van de lasten is verdeeld op basis van het aantal knooppunten/startpunten. Voor de gemeente Dalfsen bedragen de lasten voor 2020 in totaal € 85.500 (Wandelnetwerk € 31.600; Fietsnetwerk € 53.900). Er wordt door MarketingOost nog onderzoek gedaan naar mogelijkheden voor co-financiering door de provincie (Gastvrij Overijssel).

Het niet beschikbaar stellen van deze middelen kan leiden tot het gedeeltelijk ontbreken van routeverwijzingen en informatie voor recreanten en toeristen. Dit geldt zowel op de grens met de buurgemeenten als ook binnen de eigen gemeente.

Om aan te sluiten bij de gemeenten Ommen en Hardenberg is uitvoering onvermijdelijk.

Overgang Omgevingsdienst

De Omgevingsdienst IJsselland maakt gebruik van een nieuwe VTH-applicatie voor milieutaken. Deze applicatie kan ook voor gemeentelijke taken (bouwen, APV) worden gebruikt, ter vervanging van het huidige systeem SquitXO. Wij hebben besloten om dit systeem, gelet op onzekerheden, voorlopig nog niet af te nemen. Het gereserveerde bedrag van € 27.500 voor mogelijke benodigde koppelingen naar interne informatiesystemen is bij de 1e bestuursrapportage 2018 reeds doorgeschoven naar 2019. Omdat het systeem ook komende jaren nog niet voor de gemeentelijke taken wordt afgenomen, kan het budget weer doorgeschoven worden naar 2021.

Vorbereidingskrediet Woonuitbreidingsgebied Oosterdalfsen II

Op 22 juni 2015 heeft de gemeenteraad het bestemmingsplan "Oosterdalfsen" vastgesteld. Dit bestemmingsplan heeft betrekking op het woonuitbreidingsgebied dat gelegen is aan de oostkant van de kern Dalfsen. Er hebben inmiddels diverse kaveluitgiftes plaatsgevonden in dit bestemmingsplangebied. Naar verwachting zullen hier in 2020 de laatste bouw kavels worden uitgegeven. Dat betekent dat in 2021 een bestemmingsplan voor een nieuw woonuitbreidingsgebied gereed zou moeten zijn. Om dit voor elkaar te krijgen, moet in 2019 worden begonnen met de planvorming. Daarvoor zal een stedenbouwkundig bureau in de arm worden genomen en er zullen al vast verschillende onderzoeken worden uitgevoerd. Met name het archeologisch onderzoek kan aanzienlijke kosten met zich mee brengen. Voor deze ontwikkeling is daarom een voorbereidingskrediet nodig van totaal € 150.000, waarvan € 75.000 voor het jaar 2019 en 2020. Dit voorbereidingskrediet kan op termijn worden gedekt vanuit de grex.

4.2 Investeringsplan 2020 - 2023

De financiële gevolgen van het investeringsplan 2020-2023 worden hier in beeld gebracht. Voor de specificatie en toelichtingen verwijzen wij u naar het afzonderlijke document: Investeringsplan 2020-2023.

De financiële gevolgen van het investeringsplan 2019-2022 zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2019-2022. In onderstaande tabel worden alleen de gevolgen van de doorgevoerde mutaties voor de jaren 2020-2023 en het nieuwe investeringsbedrag voor 2023 weergegeven.

Actualisatie 2020-2022 en jaarschijf 2023	Investeringen			
	2020	2021	2022	2023
Omschrijving				
Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen				
ICT voorzieningen commissieleden			8.000	
Programma 3 Beheer openbare ruimte				
Bus elektrisch Goupil 98-NNJ-9				35.000
Grasmaaimachine toro 404		40.000		
Grasmaaimachine toro 405		40.000		
Klepelmajaier B1 hagenklepel				38.500
Maaimachine Ransomes RMP 655C				120.000
Maaimachine Ransomes RMP 653C				110.000
Mitsubishi VB-361-H				66.000
Onkruidbranders Stiga's				80.000
Traktor JD 6140 R				143.000
Zuigwagen B1				77.000
GVVP				160.000
Sneeuwplougen B1, B2 en B7				30.000
Zoutstrooier B1 en B2				92.000
Programma 5 Welzijn en Sport				
1e inrichting meubilair en onderwijsleerpakket de Spiegel	45.000			
Aanschaf materieel kunstgrasvelden		11.000		
Programma 8 Duurzaamheid en milieu				
Traktor Shibaura 306 N2 (begraafplaats)				40.000
Overgang Omgevingsdienst		27.500		
Totaal gevolgen mutaties investeringsplan	45.000	118.500	8.000	991.500

De mutaties in de investeringen hebben ook gevolgen voor de afschrijvingslasten. De wijziging is opgenomen in het meerjarenperspectief onder het kopje Investeringsplan 2020-2023. De investeringen voor het jaar 2023 geven pas in 2024 afschrijvingslasten.

Actualisatie 2020-2022 en jaarschijf 2023 <i>(bedragen in euro's; - = nadeel)</i>	Afschrijvingen			
	2020	2021	2022	2023
Programma 1 Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen				
ICT voorzieningen commissieleden				-2.000
Programma 3 Beheer openbare ruimte				
Grasmaaimachine toro 404			-4.000	-4.000
Grasmaaimachine toro 405			-4.000	-4.000
Programma 5 Welzijn en Sport				
1e inrichting meubilair en onderwijsleer-pakket de Spiegel		-4.500	-4.500	-4.500
Aanschaf materieel kunstgrasvelden			-1.100	-1.100
Totaal gevolgen mutaties investeringsplan	0	-4.500	-13.600	-15.600

Financieel (meerjaren)beeld

5.1 Scenario's 2020 - 2023

In het hoofdstuk financiële mutaties staan de structurele, incidentele, onvermijdelijke en gewenste aanvragen per programma. De totaaltabel van alle cijfers vindt u in de paragraaf hierna. In deze paragraaf vindt u de vier scenario's. Het uitgangspunt hierbij is het **totaal van de structurele onvermijdelijke wijzigingen** exclusief de cijfers voor jeugdzorg.

Hieronder in het bieden we voor wat betreft Jeugdzorg 4 scenario's aan.

- De nullijn, geen bijraming van lasten, dan wel baten voor Jeugd;
- De lijn, bijramen tot lasten hoogte jaarrekening 2018;
- De lijn, bijramen tot lasten hoogte jaarrekening 2018 plus extra middelen rijk;
- De lijn, bijramen inclusief doorzetten groei zoals in 2018 plus extra middelen rijk.

Dat heeft de volgende gevolgen voor het structurele saldo:

De nullijn, geen bijraming van lasten, dan wel baten voor Jeugd

SCENARIO 1 - de nullijn		2020	2021	2022	2023
Totaal structurele onvermijdelijke wijzigingen EXCL.JEUGD		-1.862.500	-2.050.500	-2.212.600	-2.504.600
7.1.1	Maatwerkdienstverlening 18- PGB	0	0	0	0
7.1.2	Maatwerkdienstverlening 18-Individuele zorg	0	0	0	0
Totaal structurele onvermijdelijke wijzigingen		-1.862.500	-2.050.500	-2.212.600	-2.504.600

De lijn, bijramen tot lasten ter hoogte van jaarrekening 2018

SCENARIO 2 - jaarrekening 2018		2020	2021	2022	2023
Totaal structurele onvermijdelijke wijzigingen EXCL.JEUGD		-1.862.500	-2.050.500	-2.212.600	-2.504.600
7.1.1	Maatwerkdienstverlening 18- PGB	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
7.1.2	Maatwerkdienstverlening 18-Individuele zorg	-700.000	-700.000	-700.000	-700.000
Totaal structurele onvermijdelijke wijzigingen		-2.627.500	-2.815.500	-2.977.600	-3.269.600

De lijn, bijramen tot lasten hoogte ter jaarrekening 2018 plus extra middelen rijk

SCENARIO 3 - jaarrekening 2018 + compensatie Rijk		2020	2021	2022	2023
Totaal structurele onvermijdelijke wijzigingen EXCL.JEUGD		-1.862.500	-2.050.500	-2.212.600	-2.504.600
7.1.1	Maatwerkdienstverlening 18- PGB	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
7.1.2	Maatwerkdienstverlening 18-Individuele zorg	-700.000	-700.000	-700.000	-700.000
Vergoeding vanuit het Rijk, uitgaande van 0,10% aandeel		190.000	190.000	190.000	0
Totaal structurele onvermijdelijke wijzigingen		-2.473.500	-2.652.500	-2.787.600	-3.269.600

De lijn, bijramen inclusief doorzetten groei zoals in 2018 plus extra middelen rijk

SCENARIO 4 - jaarrekening 2018 + groei + comp.Rijk		2020	2021	2022	2023
Totaal structurele onvermijdelijke wijzigingen EXCL.JEUGD		-1.862.500	-2.050.500	-2.212.600	-2.504.600
7.1.1	Maatwerkdienstverlening 18- PGB	-130.000	-130.000	-130.000	-130.000
7.1.2	Maatwerkdienstverlening 18-Individuele zorg	-1.200.000	-1.200.000	-1.200.000	-1.200.000
Vergoeding vanuit het Rijk, uitgaande van 0,10% aandeel		190.000	190.000	190.000	0
Totaal structurele onvermijdelijke wijzigingen		-3.002.500	-3.190.500	-3.352.600	-3.834.600

5.2 Totaaloverzicht 2020 - 2023

Hieronder de tabel vanuit de Programmabegroting 2019-2022. Met daarop de gevolgen van de septembercirculaire 2018 en de gevolgen van de OZB aanpassing (van een verhoging van 6, 6, 3 procent naar éénmalig 5).

	2020	2021	2022	2023
Beginsaldo programmabegroting 2019-2022				
Structureel saldo	574.500	942.500	1.031.000	1.031.000
Septembercirculaire 2018	-70.000	-118.000	65.000	65.000
OZB aanpassing 2019 - 5%	-333.400	-474.400	-473.000	-473.000
Structureel saldo Programmabegroting 2019-2022	171.100	350.100	623.000	623.000
Incidenteel saldo	-415.500	-368.000	-302.000	0
Begrotingssaldo 2019-2022	-244.400	-17.900	321.000	623.000

Daarop zijn door de raad een aantal besluiten reeds vastgesteld, waarop een nieuw structureel saldo volgt, het uitgangspunt van deze perspectiefnota. Uitgangspunt dat we hiervoor nemen is het structurele saldo van de jaarschijven.

	2020	2021	2022	2023
Structureel saldo Programmabegroting 2019-2022	171.100	350.100	623.000	623.000
Reeds besloten:				
Snelfietsroute Zwolle-Dalfsen		20.000	20.000	20.000
Rechtspositie politieke ambtsdragers	37.000	37.000	37.000	37.000
Verkeersmaatregelen Beatrixlaan/Julianalaan	22.300	22.300	22.300	22.300
Aansluiting bij SSC (raad 27 mei 2019)	208.000	208.000	208.000	208.000
Totaal reeds besloten	267.300	287.300	287.300	287.300
Nieuw structureel saldo uitgangspunt Perspectiefnota 2020-2023	-96.200	62.800	335.700	335.700

Hieronder het overzicht met door de eenheden aangedragen structurele, onvermijdelijke bedragen.

Nieuwe aanvragen PPN 2020-2023 Onvermijdelijk, Structureel EXCLUSIEF JEUGDZORG		2020	2021	2022	2023
- is een nadeel					
Programma 1					
1.1.1	Salarissen/sociale lasten	-570.000	-570.000	-570.000	-570.000
1.1.2	Indexering salarissen 1% jaarschijf 2023				-141.000
1.1.3	Indexering verhoging 1% baten 2023				80.000
1.1.5	Verzekeringen	-53.000	-53.000	-53.000	-53.000
1.1.6	Treasury, dividend BNG	35.000	35.000	35.000	35.000
1.2.1	Algemene uitkering - decembercirculaire	36.000	27.000	14.000	14.000
1.3.1	Bijdrage GBLT	-15.000	-13.000	-28.000	-42.000
1.4.1	Aanbesteding accountantsdiensten	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
1.4.2	Verhoging contributie VNG	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
1.4.3	Bijdrage GGD	-17.000	-19.000	-21.000	-23.000
1.5.1	Dienstverlening servicepunt Nieuwl. en L'veld	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
1.6.2	Onderhoud installaties gemeentehuis	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
1.6.3	Uitvoeringsdocument dienstverlening	-13.000	-13.000	-13.000	-13.000
1.6.4	Module Toolkit Informatievoorziening	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
1.7.1	Niet gerealiseerde huuropbrengsten Molendijk	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
Programma 2					
2.1.1	Veiligheidsregio indexering	-41.500	-41.500	-41.500	-41.500
2.1.2	How about You/Obi4Wan	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
2.1.3	Huuropbrengst Brandweerkazerne Nieuwleusen	24.000	24.000	24.000	24.000
Programma 3					
3.1.1	Tractie, motorrijtuigenbelasting	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
3.1.2	Arrest verharde openbare wegen	15.000	15.000	15.000	15.000
3.1.3	Buurtbuslijnen	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000
3.3.1	Dekking van structurele uitgaven tlv reserves				-110.000

Nieuwe aanvragen PPN 2020-2023 Onvermijdelijk, Structureel EXCLUSIEF JEUGDZORG		2020	2021	2022	2023
- is een nadeel					
Programma 5					
5.1.1	Bibliotheek	-88.000	-88.000	-88.000	-88.000
5.2.1	Diversen de Spil	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
5.2.2	Subsidie kulturhusen	-8.000	-18.000	-27.000	-27.000
5.3.1	Peuteropvang en VVE, 4e dagdeel	-16.000	-16.000	-16.000	-16.000
5.4.1	Beheer en onderhoud fiets- en wandelnetwerken	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
5.4.2	Passantenhaven	-7.000	-7.000	-7.000	-7.000
5.5.1	Zwembad Gerner	5.000	5.000	5.000	
Programma 6					
6.1.1	Vangnetuitkering	-66.000	-66.000	-66.000	-66.000
6.1.2	PW inkomensvoorziening vergunninghouders	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
6.1.2	PW inkomensvoorz. vergunninghouders vangnet	75.000	75.000	75.000	75.000
6.1.3	BBZ Bijstand Zelfstandigen, verhaalsontvangsten	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
Programma 7					
7.1.1	Maatwerkdienstverlening 18- PGB	0	0	0	0
7.1.2	Maatwerkdienstverlening 18-Individuele zorg	0	0	0	0
7.2.1	Sociale recherche	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
7.2.2	Veilig thuis	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
7.4.1	Subsidies Welzijn en voorveld organisaties	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
7.5.1	GGD-Volksgezondheid	87.000	69.000	51.000	33.000
7.6.1	Stijging cliënten Hulp bij het huishouden	-140.000	-140.000	-140.000	-140.000
7.6.2	Invoering abonnementstarief algemene voorz. HH	-140.000	-140.000	-140.000	-140.000
7.6.3	WMO begeleiding	-340.000	-340.000	-340.000	-340.000
7.6.4	Woningaanpassingen	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
7.6.5	Rolstoelen	-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
7.6.6	Tekort maatschappelijke opvang	-22.000	-22.000	-22.000	-22.000
7.6.7	Vervallen Regresrecht	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
div.	Structurele formatie Sociaal Domein	-187.000	-187.000	-187.000	-187.000

Nieuwe aanvragen PPN 2020-2023 Onvermijdelijk, Structureel EXCLUSIEF JEUGDZORG		2020	2021	2022	2023
- is een nadeel					
	Programma 8				
8.5.1	Klimaatadaptatie tlv voorziening riolering	0	0	0	0
	Programma 9				
9.2.3	Cultureel erfgoed	8.500	8.500	8.500	8.500
9.4.1	Softwarekosten Digitaal Stelsel Omgevingswet	-7.500	-9.000	-9.000	-9.000
	Gevolgen actualiseren investeringsplan				
	Actualiseren investeringsplan, hoofdstuk 4	11.000	6.500	-7.600	-9.600
	Totaal structureel onvermijdelijk	-1.791.500	-1.834.500	-1.905.600	-2.117.600

Hieronder de door de eenheden **gewenste** structurele bedragen:

Nieuwe aanvragen PPN 2020-2023 Wens		2020	2021	2022	2023
	Programma 1				
1.6.1	Werving en selectie, assessments	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
1.6.6	JONG! Dalfsen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
1.6.7	Vitaliteitscoach	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000
	Programma 7				
7.4.3	Lang leve Thuis	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
	Totaal structureel Wens	-37.000	-37.000	-37.000	-37.000

In onderstaand overzicht de **onvermijdelijke** incidentele bedragen

Nieuwe aanvragen PPN 2020-2023 Onvermijdelijk, Incidenteel		2020	2021	2022	2023
	Programma 1				
1.2.1	bijdr Rijk (AU) berging vliegtuigwrak Millingen	390.000			
1.6.3	Uitvoeringsdocument dienstverlening	-11.000			
	Programma 2				
2.1.4	Berging vliegtuigwrak	-390.000			
	Programma 3				
3.1.4	Herziening wegenlegger	-50.000			
	Programma 7				
7.1.3	Programmaplan Jeugdzorg uit reserve sociaal domein	0			
7.6.8	Vrijval beschermd wonen	315.000			
	Programma 8				
8.4.1	Risicoanalyse fysieke leefomgeving	-15.000			
	Programma 9				
9.2.1	Monumenten	-10.000			
9.3.1	Motie Vechtzone Dalfsen	-35.000			
9.4.1	Softwarekosten Digitaal Stelsel Omgevingswet		-9.500		
Totaal Incidenteel onvermijdelijk perspectiefnota		194.000	-9.500	0	0

Hieronder de door de eenheden aangedragen **gewenste** bedragen (incidenteel)

Nieuwe aanvragen PPN 2020-2023 Wens, Incidenteel		2020	2021	2022	2023
	Programma 1				
1.6.5	Informatiebeveiligingsbeleid	-10.000			
1.6.8	Viering 75-jarige bevrijding	-10.000			
1.6.9	Ondersteuning nieuw financieel systeem	-125.000			
	Programma 7				
7.4.2	Lang leve Thuis	-50.000			
7.5.2	Preventief gezondheidsbeleid	-50.000	-50.000		
	Programma 9				
9.2.2	Archeologie	-25.000			
Totaal Incidenteel wens		-270.000	-50.000	0	0

In onderstaande tabellen komen alle cijfers samen:

	2020	2021	2022	2023
Nieuw structureel saldo uitgangspunt Perspectiefnota 2020-2023	-96.200	62.800	335.700	335.700
Totaal structurele onvermijdelijke wijzigingen EXCL.JEUGD	-1.791.500	-1.834.500	-1.905.600	-2.117.600
Totaal structurele wensen	-37.000	-37.000	-37.000	-37.000
Totaal structureel saldo	-1.924.700	-1.808.700	-1.606.900	-1.818.900

Incidenteel saldo progr begr 2019-2022 onvermijdelijk	-415.500	-368.000	-302.000	0
Totaal incidentele onvermijdelijke wijzigingen	194.000	-9.500	0	0
Totaal incidentele wensen	-270.000	-50.000	0	0
Totaal incidenteel saldo	-491.500	-427.500	-302.000	0

	2020	2021	2022	2023
Totaal generaal	-2.416.200	-2.236.200	-1.908.900	-1.818.900

5.3 Uitgangspunten begroting 2020

Prijscompensatie

Er wordt geen prijscompensatie toegepast op de budgetten voor goederen en diensten van derden. Bijstelling vindt plaats op basis van de uitgaven van de laatste 3 jaar. Komt daar een over- dan wel onderschrijding naar voren, dan wordt het budget bij de Perspectiefnota aangevraagd/afgeraamd.

CAO gemeenten

In de begroting 2019-2022 is voor 2020 uitgegaan van een salarisverhoging van 1%. In deze perspectiefnota gaan we uit van een extra verhoging van de lonen van 4,9% voor 2019-2020 en sociale lasten van 0,5% (meegenomen in de structurele financiële mutaties).

Tarieven en belastingen

Voor de tariefstijging 2020 voor de gemeentelijke belastingen en rechten is het voorstel om conform de gedragslijn uit voorgaande jaren 1% te verhogen, met uitzondering van die tarieven die kostendekkend moeten zijn.

Toezicht provincie

In plaats van de begrotingsbrief van de provincie is er dit jaar een nieuw gemeenschappelijk financieel toezichtskader voor gemeenten. Het kader heeft tot doel het hebben van duidelijke en transparante spelregels bij de uitvoering van de wettelijke taak financieel toezicht op gemeenten door provincies. Door de toezichthouder zal extra gelet worden op onderhoud kapitaalgoederen, waardering voormalig NIEGG en de implementatie Omgevingswet.

Aantallen inwoners en woningen

Het aantal inwoners is op 1 januari 2019 vastgesteld op 28.487 door het CBS, de prognose van het aantal inwoners is van Primos. De hieronder getoonde aantallen inwoners zijn per 31 december van het betreffende jaar.

Jaar	Inwoners	A/D*	Mutatie	Verblijfsobjecten			A/D	Mutatie
				Wonen	Logies	Totaal		
2015	27.916	D		11.391	317	11.708	D	80
2016	28.070	D	154	11.444	314	11.758	D	75
2017	28.242	D	172	11.511	314	11.825	A	67
2018	28.508	A	266	11.722	314	12.036	A	211
2019	28.600	A	92	11.896	314	12.210	A	174
2020	28.700	A	100	12.046	314	12.360	A	150
2021	28.800	A	100	12.196	314	12.510	A	150

* A= aannname, D = definitief

5.4 Budgetneutrale wijzigingen

In onderstaand overzicht staan een aantal administratief- technische mutaties die budgetneutraal verlopen. De meeste hiervan gaan over de programma's heen, dit betekent dat dit door de raad vastgesteld moet worden. Onder het overzicht vindt u per post een korte toelichting.

	Budgetneutrale wijzigingen	2020	2021	2022	2023
	Programma 1				
1	Woningen (budgetneutraal)	-3.593	-3.682	-3.772	-3.863
1	Woningen (budgetneutraal)	3.593	3.682	3.772	3.863
2	Transformatie MO reserve onttrekking (budgetneutraal)	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
3	Ondersteuning Participatieraad (budgetneutraal)	27.500	27.500	27.500	27.500
4	Software burgerzaken	-41.100	-41.100	-41.100	-41.100
4	Software burgerzaken	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700
9	De Spil, budgetten oud Rabobank	-41.000	-41.000	-41.000	-41.000
	Programma 2				
5	Toezicht Drank- en horecawet	15.000	15.000	15.000	15.000
	Programma 5				
6	Combinatiefunctionarissen naar vorming/cultuur	-32.400	-32.400	-32.400	-32.400
6	Vorming en ontwikkelingswerk van combfunc	25.000	25.000	25.000	25.000
6	Am kunstbeoef en cultuur van combfunc	7.400	7.400	7.400	7.400
7	Verzekeringspremie vrijwilligers	-5.448	-5.448	-5.448	-5.448
9	De Spil, bibliotheek/Agnietencollege	45.000	45.000	45.000	45.000
	Programma 6				
8	Bijzondere bijstand WTCG/cer	-140.000	-140.000	-140.000	-140.000
	Programma 7				
2	Transformatie MO reserve onttrekking (budgetneutraal)	50.000	50.000	50.000	50.000
3	Ondersteuning Participatieraad (budgetneutraal)	-49.000	-49.000	-49.000	-49.000
3	Presentie participatieraad	21.500	21.500	21.500	21.500
7	Verzekeringspremie vrijwilligers	5.448	5.448	5.448	5.448
8	Bijzondere bijstand WTCG/cer	140.000	140.000	140.000	140.000
9	De Spil, SAAM	11.000	11.000	11.000	11.000
	Programma 8				
4	Software burgerzaken	1.700	1.700	1.700	1.700
5	Toezicht Drank- en horecawet	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
9	De Spil subsidie duurzaamheid (SDE)	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
	Programma 9				
4	Software burgerzaken	41.100	41.100	41.100	41.100
	totaal	0	0	0	0

1. Woningen in algemene dienst

Budgetneutraal

De financiële aspecten van de twee huurwoningen worden administratief overgeheveld vanuit Programma 9 naar Gebouwen algemeen in Programma 1 Bestuur ondersteuning en algemene dienst. Het gaat om een budget van € 3.593.

2. Transformatie MO

Budgetneutraal

De reserve onttrekking ten behoeve van de opleidingen ivm de transformatie Maatschappelijke ondersteuning hoort in Programma 1, deze staat nu nog in programma 7 geraamd.

3. Participatieraad

Budgetneutraal

Er is ondersteuning voor de participatieraad aangenomen. We hebben de participatieraad gedekt vanuit Samenkracht en Burgerparticipatie. In verband met het bewaken van de onafhankelijkheid van de participatieraad functioneert de ondersteuning onder leiding van de eenheid Bedrijfsvoering. De personele kosten van € 27.500 moeten daarom worden overgeheveld naar programma 1 (vanuit programma 7). Het overige budget van € 21.500 moet worden overgeheveld naar het budget voor de participatieraad.

4. Software Burgerzaken

Budgetneutraal

In het kader van de BBV moeten kosten aan het juiste taakveld worden toegerekend. Binnen het taakveld Burgerzaken dienen in het kader hiervan de volgende kosten te worden overgeboekt van programma 1:

- € 41.100 naar programma 9
- € 1.700 naar programma 8

5. Toezicht Drank- en horecawet

Budgetneutraal

Voor het houden van toezicht op de Drank- en horecawet is structureel € 30.000 beschikbaar. In de begroting is dit in het verleden in twee verschillende programma's gekomen (2 en 8) met elk € 15.000. Omdat beide budgetten feitelijk bij elkaar horen, zullen ze nu worden samengevoegd door overheveling van het budget € 15.000 van programma 8 naar programma 2.

6. Budget overheveling combinatiefunctionarissen

Budgetneutraal

Het budget voor de combinatiefunctionarissen betreft de combinatiefunctionaris cultuur en de cultuurcoach. Het budget wordt overgeheveld naar de grootboeknummers voor vormings en ontwikkelingswerk en amateuristische kunstbeoefening en cultuur.

7. Verzekeringspremie Vrijwilligers

Budgetneutraal

Het budget (€ 5.448) op diversen welzijn voor de verzekeringspremie van vrijwilligers wordt overgeheveld van programma 5 naar programma 7 samenkracht en burgerparticipatie.

8. WTCG/CER gelden

Budgetneutraal

De gelden voor WTCG/CER is in 2015 opgenomen in programma 7 in verband met de koppeling naar het sociaal domein. Verwerking vindt plaats in programma 6 inkomensregelingen, daarom willen wij het budget overhevelen.

9. De Spil

Zie toelichting in Voortgang per programma 5 voor de algemene toelichting. Daar wordt het nadeel van afgerond € 4.000 (€ 66.226 min € 62.000) opgenomen in programma 5.2. De mutaties gaan over diverse programma's heen. Reden om het hier op te nemen. De mutaties worden als volgt verwerkt: In programma 1 voordeel € 41.000, programma 5 nadeel € 49.000/voordeel € 4.000, programma 7 nadeel € 11.000 en programma 8 voordeel € 15.000).

<i>Beleidsveld 1.7</i>	<i>Voordeel € 41.000</i>
<i>Beleidsveld 5.1/5.2/5.3</i>	<i>Nadeel € 45.000</i>
<i>Beleidsveld 7.4</i>	<i>Nadeel € 11.000</i>
<i>Beleidsveld 8.3</i>	<i>Voordeel € 15.000</i>

LASTEN:

		huidige	nieuwe	
Beleidsveld	Omschrijving	bijdrage	bijdrage	verschil
7.4	SAAM Bibliotheek	15.000	25.797	-10.797
5.1	Bibliotheek	15.000	62.929	-47.929
5.2	Sport (Schakel/Spil)	0	7.500	-7.500
	Totaal	30.000	96.226	-66.226

DEKKING:

Beleidsveld	Omschrijving	Bedrag
1.7	Budgetten oud Rabobank	41.000
5.3	Budgetten oud Agnietencollege	6.000
8.3	Subsidie duurzaamheid (SDE)	15.000
	Totaal	62.000

Bijlagen

Lastendruk

	Eigenaar-bewoner			Huurder		
	Woonlasten éénpersoon s huishouden	Woonlasten meerpersoons huishouden	Rangnummer meerpersoons huishouden	Woonlasten éénpersoons huishouden	Woonlasten meerpersoon s huishouden	Rangnummer meerpersoons huishouden
Overijssel	708	743		377	412	
Almelo	808	808	268	407	407	228
Borne	769	769	214	388	388	203
Dalfsen	618	642	34	236	259	76
Deventer	685	730	129	381	426	249
Dinkelland	744	769	215	379	404	222
Enschede	773	808	266	482	516	346
Haaksbergen	778	829	290	466	516	347
Hardenberg	706	747	168	442	483	311
Hellendoorn	718	836	302	374	491	320
Hengelo (O.)	728	788	278	462	536	362
Hof van Twente	746	778	228	471	502	332
Kampen	601	635	29	322	356	179
Losser	792	817	279	182	207	25
Oldenzaal	637	662	49	277	302	126
Olst-Wijhe	770	792	249	377	398	216
Ommen	744	769	213	441	466	292
Raalte	699	736	147	368	405	223
Rijssen-Holten	579	620	22	336	377	195
Staphorst	656	680	69	394	417	243
Steenwijkerland	615	639	31	278	303	128
Tubbergen	666	692	84	181	207	26
Twenterand	710	745	166	372	406	226
Wierden	626	763	201	352	489	319
Zwartewaterland	663	742	157	432	511	338
Zwolle	617	672	59	222	277	94

Bron: Coelo